

PSK

7. Kongresini Yaptı:

“Çözüm
Demokratik
Federasyon”

DENG

AYLIK SİYASAL VE KÜLTÜREL DERGİ

Evin Turizm İnşaat ve Yayıncılık
Ticaret Limited Şirketi Adına Sahibi ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Hukuk Müşaviri

Aydoğan İnal
Av. Erhan Aslaner

Yazışma Adresi
Tarlabaşı Cad. No: 95 Kat: 1 Beyoğlu - İstanbul
Tel: 0 (212) 292 66 26 / 292 66 27
Fax: 0 (212) 292 66 35

Avrupa
Postfach: 131831, 42045 Wuppertal/Almanya
Tel: 0049 202 283 23 39
Fax: 0049 202 758 34 79

Baskı: *Yön Matbaası*

ISSN: 1302-7964

İçindekiler

Naverok

PSK 7. Kongresini Yaptı: **2**
"Çözüm demokratik federasyon"

PSK 7. Kongre kararları **3**

Kemal Burkay'ın PSK'nin
7. Kongre'sinde yaptığı açış
konuşması **4-17**

PSK 7. Kongre Sonuç
Bildirisi **18-27**

Kemal Burkay'la söyleşi **28-34**

Kemal Burkay'ın kısaca yaşam
öyküsü ve eserleri **35-39**

Sorular ve Cevaplar **40-47**

- *Uzun yolda şoför değişimi iyidir..*
- *Ayşe'nin mektubu ve Kafasını meşgul eden sorular*

Mesajlar **48**

PSK 7. Kongresini Yaptı:

“Çözüm demokratik federasyon”

Kürdistan Sosyalist Partisi'nin (PSK) 7. Kongresi, 2003 yılı Aralık ayı başında toplandı. PSK Basın Bürosu tarafından, 8 Aralık 2003 tarihinde yapılan basın açıklamasında 7. Kongre'nin, geniş bir delege katılımıyla toplandığı belirtildi. Yapılan açıklamada, 7. Kongre'nin, 6. kongreden bu yana geçen 3 yılı aşkın süre içindeki parti çalışmalarını, ulusal ve uluslararası plandaki önemli gelişmeleri değerlendirdiği ve gündemindeki diğer konuları görüşerek geleceğe yönelik kararlar aldığı açıklandı. Kongre ayrıca yeni Merkez Komitesini seçti ve bir sonuç

bildirisi yayınladı.

Partinin kuruluşundan bu yana Genel Sekreterlik görevini yürüten Kemal Burkay, Kongre açılış konuşmasında dile getirdiği gerekçelerle, bu kongrede artık yönetim planında görev almak istemediğini; ancak yönetim görevi dışında partiye katkılarını sürdüreceğini söyledi. Kongre Burkay'a daha önceki görevleri nedeniyle teşekkür etti.

Kongre'nin ertesinde toplanan yeni Merkez Komitesi, kendi arasında iş bölümü yaptı ve Genel Sekreterlik görevine Mesut Tek'i getirdi.

İnternet aracılığıyla elimize ulaşan, Kürdistan Sosyalist Partisi'nin 7. Kongre Kararları'nın bir bölümünü kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla yayınlıyoruz. **DENG**

PSK 7. Kongre kararları

✓ *Başta Kürt halkı olmak üzere bütün Irak halklarının, faşist BAAS rejiminin baskısından kurtulmaları nedeniyle sevinen PSK 7. Kongresi, bu ülkede yeni mevzilerin elde edilmesiyle sonuçlanan değişim sürecini selamlar.*

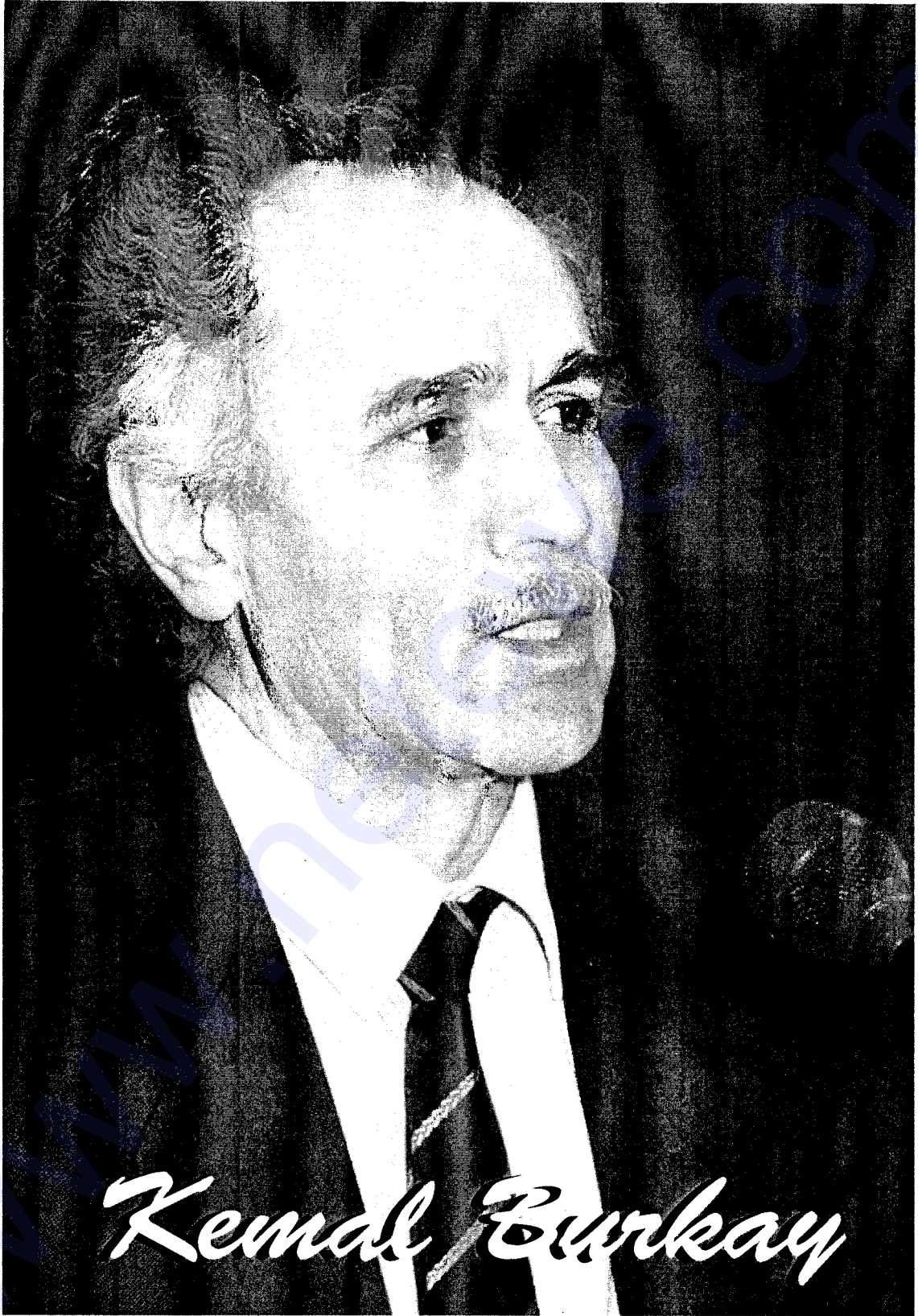
✓ *Güney Kürdistan'daki halkımızın, tarihte ilk kez, kendi ülkesinde kendi kendini yönetir duruma gelmesinin önemini kaydeden PSK 7. Kongresi, ülkemizin bu parçasındaki özgürlük sürecinin kurulması, derinleşmesi ve kalıcı kılınması yönündeki çabaları bütün olanaklarıyla destekler.*

✓ *Irak'ta demokratik, federal ve çoğulcu bir sistemin bir an önce tesis edilmesi gereğine inanan Kongre, Güney Kürdistan'daki yurtsever güçler arasındaki birliğin güçlendirilmesinin, parçalı idari yönetimin bir an önce tek bir yönetime dönüştürülmesinin önemine vurgu yapar.*

✓ **PSK 7. Kongresi, partimizin de içinde bulunduğu yurtçinde ve dışındaki birlik çalışmalarının ulaştığı boyuttan duyduğu memnuniyeti dile getirir; seçilecek Merkez Komitesi'ni sozkonusu çalışmaları kararlılıkla sürdürmeyle görevlendirir.**

✓ *Partimizin kuruluşundan itibaren Genel Sekreterlik yapan Kemal Burkay Yoldaş, 7. Kongre'de parti organlarında görev üstlenmedi ve Genel Sekreterlik görevini devretti. Kongremiz, Partimizin kurucularından, örgütümüzün ideolojik ve politik mimarı, 30 yıllık önderi, Kürdistan özgürlük mücadelesinin simgesi Kemal Burkay Yoldaş'a, Kürt halkının özgürlük mücadelesiyle Partimize sunduğu katkılarından dolayı teşekkür eder.*

✓ *PSK 7. Kongresi, yeni seçilecek Merkez Komitesi'ni, PSK'nin 30. kuruluş yıldönümünün, Partimizin şanlı geleneğine uygun olarak, görkemli bir biçimde kutlanması için çalışmalar yapmakla görevlendirir.*

Kemal Burkay'ın PSK 7. Kongre'sinde yaptığı açış konuşmasını kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla yayınlıyoruz.

DENG

Kemal Burkay'ın PSK 7. Kongre'sinde yaptığı açış konuşması

**Değerli yoldaşlar,
Partimizin 7. Kongresi'ne hoş geldiniz.**

Bildiğiniz gibi 6. Büyük Kongremiz 2000 yılı Temmuz ayında yapılmıştı. O tarihten bu yana üç yılı aşkın bir zaman geçti. Bu süre içinde parti çalışmalarımıza ilişkin Merkez Komitesi Raporu size yazılı olarak sunuldu. Ben ise konuşmamda daha çok son üç yıllık süre içinde uluslararası ve ulusal plandaki önemli gelişmelerden, buna ilişkin parti politikamızdan özetle söz etmek istiyorum.

Yoldaşlar,

Son üç yıl içinde uluslararası plandaki en önemli gelişme 11 Eylül'de ABD'nin New York ve Vaşington'daki önemli merkezlerine yönelik saldırı ve bunu izleyen gelişmeler oldu. El-Kaide tarafından yapıldığı söylenen ve üzerinde birhayli spe-

külasyon yapılan bu saldırı, İslami terör örgütleri tarafından ABD'ye dünyanın çeşitli yerlerinde ve bizzat kendi ülkesinde yöneltilen bir dizi saldırının doruk noktası oldu ve hem ABD'de hem de tüm dünyada büyük yankı yarattı.

Bu saldırının ABD tarafında yarattığı tepki ve bunun sonuçları hepimizin malumu. ABD "teröre" ve "şer eksenini" diye nitelendiği güçlere karşı dünya ölçüsünde savaş ilan etti ve önce terör yuvası olarak nitelendiği ve El-Kaide'nin ana üssü olan Afganistan'a yöneldi. 2002 yılı başlarında Taliban rejimi yıkıldı ve Kabil'de Amerikan yanlısı yeni bir hükümet kuruldu. Ancak terör örgütünün liderleri olarak nitelenen Usame Bin Laden ve Molla Ömer hala yakalanmış değiller. Bu ülkedeki uluslararası barış gücü ve yeni hükümet, başkent Kabil dışında tam bir denetim kurabilmiş değil. Bugün de çoğu yer-

de "savaş beyleri" denen kabile reislerinin borusu ötüyor. Ülkenin inşası yönünde de fazla bir şey yapılabilmiş değil.

Afganistan daha hale yola girmeden Amerika Irak'a yöneldi.

ABD Afganistan'a yönelik askeri harekette, başta Avrupa olmak üzere yanında geniş bir uluslararası destek bulmuştu. Irak içinse aynı şey söylenemez. ABD, 2003 yılı Mart-Nisan aylarında gerçekleştirdiği ve halen süregelmekte olan Irak'a yönelik söz konusu operasyonda BM'nin ve NATO'nun desteğini alamadı. Uluslararası kamuoyu, operasyona gönüllü gönülsüz destek veren İngiltere, İspanya, İtalya dahil, yoğun tepki gösterdi.

Irak'ta savaş ya da savaşın ilk perdesi, beklenenden kısa sürdü, 19 Mart'ta başladı ve 9 Nisan'da Bağdat'ın düşmesi ve Irak ordusunun savaş alanından silinmesiyle sonuçlandı. Ancak savaşın tümünden sona erdiği söylenemez. 9 Nisan'ın hemen ardından özellikle Sünni Arap nüfusun yoğun yaşadığı Bağdat ve çevresinde ABD askerlerine yönelik saldırılar bugüne kadar artarak devam etmekte. Direniş yeni bir biçim aldı. Direnişin eski Baas kadrolarına, bunun yanı sıra radikal İslamcı militanlara dayandığı görülüyor. Söz konusu radikal İslamcılarının bir bölümü dışardan Irak'a sızıyor. Baas'ın önde gelen birçok kadrosunun yakalanmasına ve iki oğlu bir operasyonda öldürülmesine rağmen Saddam hala yakalanmış değil ve ses bandları yoluyla taraftarlarını direnişe çağırmaya devam ediyor.

Söz konusu direniş nedeniyle ABD oldukça sıkışık durumda ve 150 bine varan askeri gücüne rağmen duruma bir türlü hakim olamıyor, bu gidişle olması da güç görünüyor.

Saddam rejimi gibi acımasız bir diktatörlüğün yıkılışının ardından bu durum nasıl açıklanabilir? Orta kesimdeki Sünni nüfusun tepkisi anlaşılabilir. Bu kesim Baas Partisi'nin, ordunun, istihbarat örgütünün temel dayanağını oluşturuyordu, yani

geçmiş iktidarın nimetlerini paylaşıyordu, içinde rejimin pek çok suç ortağı vardı. Saddam'ın bu kesimi bir işgal durumuna göre belli bir ölçüde hazırlayıp örgütlediğine de kuşku yok.

Öte yandan, Kürtler dışında Irak'ın geriye kalan nüfusunun da ABD işgalini hoş karşıladığı söylenemez. Özellikle Irak nüfusunun yüzde 60'ını oluşturan Şii Arapların, Saddam'dan çok çekmiş olmalarına ve rejimin yıkılışından memnurluk duymalarına rağmen bir ABD işgalini hiç de hoş karşılamamaları doğaldır. ABD ile onların amaçları çelişiyor. ABD düne kadar komünizme karşı "yeşil kuşak" siyaseti güderek beslediği, kışkırttığı İslamcı akımlarla şimdi boğaz boğaza gelmiştir. Fas'tan Pakistan'a kadar olan alandaki rejimleri -ki bunların hepsi Müslüman ülkeler- dönüştürmekten, laik ve demokratik rejimler kurmaktan söz ediyor. Bu rejimleri en azından ılımlı, ABD yanlısı olanlarla değiştirmek istiyor. Şiiilerin ise ne demokrasi ne de laiklik diye bir dertleri var. Bu kesimin ezici çoğunluğu İslami değerlerin ve kendilerine özgü sembollerin derin etkisinde ve Saddam rejiminin yerine kendi düzenlerini kurmak istiyor. Bu ise İran benzeri bir rejim olabilir ki Amerika'nın en korktuğu budur.

Kürtlere gelince, geçmişte ABD tarafından iki kez aldatılıp zorba rejim karşısında yalnız bırakılmalarına ve bu yüzden ABD'ye karşı duydukları güvensizliğe rağmen, Saddam rejiminin yıkılışından büyük sevinç duydular ve bu nedenle ABD ile ittifak yaptılar. Savaş sonrası da ilişkiler şimdiye kadar iyi yürüdü sayılır. Böylece Kerkük dahil, Kürdistan'ın geriye kalan bölümü de Baas işgalinden kurtuldu. Daha önce sürgüne uğramış Kürt nüfusun önemli bir bölümü geri döndü. Oralarda yeni yerel yönetimler işbaşına geldi.

Baas rejiminin yıkılması Irak'ta federal bir düzenin kurulma olanağını da gündeme soktu. Ayrıca Kürtler Irak'ta de-

mokrazi isteyen başlıca grup; bu konuda iyi kötü bir deneyimleri var. Yıllarca ağır bir ulusal baskıya hedef olmuş ve özgürlük için direnmiş Kürt toplu- munda, doğal olarak ulusal istemler güçlü, buna karşılık islami bir rejim kurma eğilimleri ise şu anda ancak bazı marjinal grupların özlemi.

Tüm bu nedenlerle, Saddam rejiminin yıkılması gibi Irak'ta demokratik bir düzen kurulması nokta- sında da Kürtlerle ABD arasında bir çelişki yok. Kürdistan bölgesi ABD askerleri için en sorunsuz bölge. Burada herhangi bir saldırıya hedef değiller. Yani orada daha şimdiden güvenlik sağlanmış du- rumda. Eğer Türkiye önümüzdeki dönemde, orada var olan ve daha da bölgeye sokmaya hazırlandığı askeri güçleri ve işbirlikçileri eliyle bu güvenliği ve istikrarı bozmayı başaramazsa..

Ancak Kürtler bakımından da Amerikan işgali elbet sorunsuz değil. Operasyonun hazırlık döne- minde önemli bir Türk askeri gücünün de ABD'ninkilerle birlikte Kürdistan'a girmesi gibi sıkıntılı bir dönem yaşandı. Buna ilişkin olarak ABD ile Türkiye arasında pazarlıklar yapıldı. Yani ABD az kalsın üçüncü kez Kürtleri harcıyordu. Türk Meclisinin tümüyle başka kaygılarla 2. Tezkereyi geçirmemesi bunu önledi.. Kürtlerin buna karşı kararlı tutumunun yurt içinde ve dışındaki kitlesel tepkilerinin de bu pazarlığın şoven ve yayılmacı Türk rejiminin gönlüne göre sonuçlanmamasında etkisi oldu.

Ancak bu risk kısa süre önce bir kez daha gün- deme geldi. Irak'ta sıkıntıya düşen ABD bölgeye Türk askeri konuşlandırarak üzerindeki yükü hafif- letmek istiyordu. Türk hükümeti de, hem ABD ile ilişkileri düzeltmek, hem de mart ayında kaçırıldığı fırsatı yeniden ele geçirmek için asker göndermeye çoktan hazırды ve yeni izin tezkeresi 7 Ekim'de meclisten geçti. Ama Irak içinde, başta Kürtler ol- mak üzere, Türk askerine karşı oluşan güçlü tepki- ler nedeniyle ABD tereddüde düştü. Türk askerinin, istikrara katkıda bulunmak şurda kalsın, onu daha da bozacağı, ülkenin tek güvenli bölgesi Güney Kürdistan'ı da karıştırabileceği endişesi ağır bas- maya başladı. Sonunda ABD Türk askeri istemek- ten caydı ve böylece Türkiye'deki militarist, yayıl- macı güçlerin hevesleri bir kez daha kursaklarında kaldı.

Biz tüm bu dönem boyunca gelişmeleri MK'da

Ortadoğu'da ve Güney Asya'da taşlar yerinden oynadı ve iş burada kalmıyacaktır. Kanımca sürecin daha başındayız. Önümüzdeki on yıllar çok şeyi değiştirecek.

Bölgemizde şu anda olup bitenler globalleşme sürecinin belli yansımalarıdır. Çağa ters düşen rejimler, yapılar, uzunluğunu şimdiden kestiremeyeceğimiz bir süreç boyunca tasfiye olacak, köklü değişimler yaşanacaktır.

Bununla elbet ABD emperyalizminin ve yandaşlarının devrimci niyetler taşıdıkları, ya da bunların sömürücü ve hegemonyacı karakterlerinin değiştiği gibi bir görüşte değilim.

değerlendirdik, görüşlerimizi raporlar, bildiriler halinde veya basınımızda yer alan yazılarla tabanımıza ve kamuoyuna yansıttık. Bunları tekrarlamam gerekmez.

Özetle belirtmek gerekirse, terörün ortaya çıkışında bizzat ABD'nin sorumluluğunu gösterdik. Terörün asıl nedenlerine ve çok daha acımasız devlet terörüne işaret ettik. Terörün ortadan kaldırılmasının daha fazla karşı terörle değil, ancak dünyamızdaki haksızlıkların, eşitsizliklerin, pervasızca sömürü ve zulmün son bulmasıyla, uluslararası sorunların adil biçimde çözümüyle mümkün olduğunu söyledik. Gelişmiş ülkelerin kaynaklarının silaha ve savaşa değil, buna yöneltilmesini önerdik. Bugün de o kanıdayız.

Öte yandan, Amerika'nın bu eylemler öncesi ve sonrası hesapları ne olursa olsun, bu olayların ve bunu izleyen tepkilerin, Afganistan ve Irak'tan başlayarak, bölgede önemli değişikliklere yol açacağına, Ortadoğu'da statükonun sarsılacağına, hatta sınırların değişebileceğine de işaret ettik. Bu ise hem Kürt halkının, hem de hemen tamamı diktatörlük rejimleri altında yaşayan bu ülkelerin halklarının yararına idi.

Soruna formel hukuk açısından yaklaşan kimileri, ABD ve yandaşlarının Afganistan ve Irak gibi ülkelere müdahalesini, bağımsız ülkelere müdahale diye nitelendirip uluslararası hukuka aykırı buldular, karşı çıktılar.

Kimî sol çevreler, ABD'nin dünya üzerinde egemenlik kurma ve bölgedeki enerji kaynaklarını kendi denetimine alma hesaplarından yola çıkarak, ilericilik ve antiemperyalizm adına bu müdahalelere karşı çıktılar.

Her zaman olduğu gibi, haklı haksız ayrımı yapmadan ve yol açabileceği sonuçları tartışmadan, savaşa karşı tavır alan barış hareketinin tutumu da malum..

Ama bunların hiçbiri bu gerici ve diktatorial rejimlerin Afganistan ve Irak halklarına çektiği zulümleri düşünmedi ya

da önemsemediler. Bunlar, Afganistan'da kadınlar kafese sokulur ve taşlanıp öldürülürken, başları vurulurken, Irak'ta Kürtler kimyasal silahlarla kırılırken, binler halinde toplu mezarlara gömülürken BM'nin, öteki uluslararası kurumların, barış güçlerinin nerede olduklarını izah etme gereğini duymadılar..

Enerji kaynaklarına gelince, onlar zaten hiçbir dönemde halkın olmadılar. Bu ülkelerin hem petrolü, hem de öteki yeraltı ve yerüstü kaynakları şimdiye dek hep emperyalistler ve onların yerli işbirlikçileri olan söz konusu şeyhler, emirler, diktatörler tarafından ortaklaşa sömürülmekte idi. Bu işte halkın kaybedeceği bir şey yoktur. Aksine, bu dönüşüm süreciyle birlikte bu ülkelerde ekonomik ve sosyal yaşamın iyileşmesi, refah düzeyinin yükselmesiyle kaynaklar bir ölçüde halkın da hizmetine sunulabilir..

Kanımcı, gelişmeler daha şimdiden, şu ya da bu kişinin, şu yada bu gücün, ülkenin hesaplarından, iradesinden bağımsız olarak olumlu sonuçlar vermiştir.

Talibanlardan çok çeken Afgan halkı bu dış müdahaleye sevindi. Biz Kürtler de acımasız ve hunhar Saddam rejiminden kurtuluşumuzu bir bayram sevinciyle, coşkuyla kutladık. Bunda şaşacak bir şey yok; kim bizim yerimizde olsa bunu yapardı.

Afganistan'daki değişim olumludur. Irak'taki de öyle.

Son gelişmelerle Ortadoğu'da ve Güney Asya'da taşlar yerinden oynadı ve iş burada kalmıyacaktır. Kanımcı sürecin daha başındayız. Önümüzdeki on yıllar çok şeyi değiştirecek.

Bölgemizde şu anda olup bitenler globalleşme sürecinin belli yansımalarıdır. Çağa ters düşen rejimler, yapılar, uzunluğunu şimdiden kestiremeyeceğimiz bir süreç boyunca tasfiye olacak, köklü değişimler yaşanacaktır.

Bununla elbet ABD emperyalizminin ve yandaşlarının devrimci niyetler taşı-

dıkları, ya da bunların sömürücü ve hegemonyacı karakterlerinin değiştiği gibi bir görüşte değilim. Aksine ABD bugün, tek süper güç olmanın yararlanarak dünyamızda enerji kaynaklarını denetimine almak, etki alanını genişletmek için her zamankinden daha pervasızca davranıyor. Ancak şu anda olup bitenler salt bununla açıklanamaz. ABD'nin aynı zamanda, SSCB gibi kendisini de "büyük şeytan" olarak niteleyen, radikal İslam ve terör biçiminde dışa vuran geri yapılarla burun buruna geldiği de ortada. Sıkça belirttiğim gibi, geçen dönemde bu tür zehirli otların gelişip serpilmesinde bizzat ABD ve öteki batılı ortaklarının büyük rolü var. Ancak Sovyetler Birliği'nin çökmesi ve soğuk savaş döneminin sona ermesiyle birlikte ABD onlarla başbaşa kaldı. O şimdi kendi bahçesine, balkonuna kadar uzanan bu zehirli otları temizlemek gereğini duyuyor. Varsın bunu yapsın, bunda herkesin çıkarı var!

Öte yandan ABD, bizzat kendi huzurunu ve çıkarlarını tehdit eden ve globalleşmenin önünde bir ayak bağına dötüşen bu geri yapıları temizlerken, aynı zamanda kendisi de yorgun düşüyor, yıpranıyor. Söz konusu Afganistan, özellikle de Irak operasyonu sırasında ABD uluslararası kamuoyunda geniş tepki topladı. Fransa, Almanya gibi batılı müttefiklerinin bir bölümü bile ona karşı çıktılar. Amerikan ekonomisi gittikçe taşınması zorlaşan

Türkiye ne Kopenhag Kriterleri'ni hayata geçirmek için ne de Kıbrıs sorununun çözümü için gerekli adımları atmadı. Buna rağmen 2002 Aralık ayında yapılan Kopenhag toplantısında Türkiye'ye kapı kapatılmadı. Eğer Kopenhag Kriterleri'ni yerine getirir ve Kıbrıs sorununun çözümü mümkün olursa, Türkiye'ye 2004 sonu veya 2005 başı itibarıyla müzakere tarihi verilebileceği belirtildi.

Kopenhag Kriterleri üyeliğinin olmazsa olmaz koşuludur. Bu olmadan Türkiye'yi üyeliğe almazlar. Türk rejimi ise özellikle siyasi kriterleri yerine getirmek için direnirken üyeliğe alınmadığı için de bağırıp çağırıyor.

kurumlarını Avrupa'ya yaydı, hem de kendi sonunu getirdi.

Elbet, Amerika'nın da SSCB gibi bir anda sürpriz bir yıkıma uğrayacağını söylemiyorum, böyle olacağını da sanmıyorum. Ama tek başına askeri ve ekonomik güce dayanarak dünyaya egemen olmak olanaksızdır. Geleceğin dünyasının salt bugünkü ABD yöneticilerinin, Bush ve adamlarının düşündüğü gibi olmayacağını, güç dengelerinin başka türlü şekilleneceğini düşünüyorum. Kanımca yeni bir sentez oluşacaktır.

Yoldaşlar,

11 Eylül olaylarından bu yana geçen iki yıl boyunca, yalnızca gelişmeleri yorumlamakla kalmadık, buna uygun politikalar da oluşturduk; iç ve dış kamuoyunu, politik çevreleri, karar mercii durumunda ki devlet adamlarını Kürt halkını ilgilendiren gelişmelerle ilgili olarak uyarmak, etkilemek için çaba gösterdik.

önemli yükler altında kaldı. Bu bir büyük gücün kan ve itibar kaybı, yıpranmasıdır.

Bir başka deyişle, henüz daha başlangıcında olan ve ABD'nin kolayca vazgeçemeyeceği bu kavga, aynı zamanda onu da kaçınılmaz sonuna götürebilir. Bütün büyük imparatorlukların yükselmesinde bir doruk noktası vardır ve bu sonun başlangıcıdır. Napolyon da Avrupa'yı fethederken hem birçok krallığı yıktı, feodal yapıları dağıttı, Fransız devriminin yeni görüşlerini ve

2003 yılı başlarında Türkiye'nin Güney Kürdistan'a askeri birlik sokma çabalarına karşı ulusal ve uluslararası planda yoğun bir kampanya yürüttük. Yoldaşlarımız Avrupa çapında yapılan eylemlerin içinde, çoğu yerde başında oldular.

* * *

Yoldaşlar,

Türkiye'nin AB ile aday üyelik ilişkisi son üç yıl içinde ne koptu ne de tam üyeliğe dönüştü. AB, üye aday ülkelerden on tanesinin üyeliğini kabul etti; bunlar -Kıbrıs da içinde- 2004 yılında tam üye statüsü kazanacaklar. İki ülkeye, Bulgaristan ve Romanya'ya ise müzakere tarihi verildi. Onların da tam üyeliği fazla gecikmeyecek görünüyor.

Bu aday üyeler arasında bir tek Türkiye'ye müzakere tarihi verilmedi. Bu ise doğaldır; Çünkü Türkiye ne Kopenhag Kriterleri'ni hayata geçirmek için ne de Kıbrıs sorununun çözümü için gerekli adımları atmadı. Buna rağmen 2002 Aralık ayında yapılan Kopenhag toplantısında Türkiye'ye kapı kapatılmadı. Eğer Kopenhag Kriterleri'ni yerine getirir ve Kıbrıs sorununun çözümü mümkün olursa, Türkiye'ye 2004 sonu veya 2005 başı itibariyle müzakere tarihi verilebileceği belirtildi.

AB'nin Türkiye'nin üyeliğine ilişkin bu tutumu anlaşılırdır. Kopenhag Kriterleri üyeliğin olmazsa olmaz koşuludur. Bu olmadan Türkiye'yi üyeliğe almazlar. Türk rejimi ise özellikle siyasi kriterleri yerine getirmemek için direnirken üyeliğe alınmadığı için de bağırıp çağırıyor. Elbet Türkiye'nin içinde, başta asker ve sivil bürokrasi olmak üzere, bu kriterlere karşı olan güçler var. Böylesi bir değişim onların çıkarları ve imtiyazlarıyla çelişiyor. Bu, eski bürokratik sistemin ve onun ırkçı-şoven ideolojisi Kemalizmin yıkımı olur.

AB bir yandan bu durumdaki Türkiye'ye kapıyı tam açmazken, öte yandan

tam da kapatmıyor, aralık tutuyor ve değişim için onu özendiriyor.

Ancak, AB'nin son Kopenhag toplantısının üzerinden de 11 ay geçtiği halde Türkiye'de özellikle siyasi kriterler bakımından yine önemli bir değişiklik yok. Yasal planda yapılan bazı değişiklikler ise, abartıldığı gibi değil. Bunlar hem göstermelik, hem de bugüne kadar uygulanmış değil ve bundan böyle de uygulanacakları şüpheli. Türkiye bir kez daha şark kurnazlığı yapıyor, iç ve dış kamuoyunu oyaltıyor.

İşkence ve yargısız infazlar devam ediyor.

Olağanüstü hal sözde kalktı, ama Kürdistan'da durum fazla değişmiş değil; keyfi yönetim ve baskılar devam ediyor.

Sürgünlerin köye dönüşüne izin verilmiyor.

Halka kan kusturan JITEM ve özel timler bugün de aktifler..

Kürtçe isimler üzerindeki yasak sözde kalktı, ama pratikte sürüyor.

Kürt kültürü üzerindeki baskılar sürüyor. Yayınlar toplanıyor, yazarlara, sanatçılara yönelik koğuşturmalar sürüyor.

Şu göstermelik, soytarlık denecek kadar komik, Kürtçe TV yayını ve dil kursları bile hayata geçmedi. Hayata geçseler ne olacak? 20 milyon Kürt günde 30-40 dakikalık TV yayını veya üç-beş dil kursuyla kültürel haklarına mı kavuşmuş olacak?.

Kürt partileri, dernekleri bugün de yasak. Kürt adını bile taşıyamayan bazı legal kuruluşlar, kültürel kurumlar üzerindeki ağır baskılar ise sürüyor.

Yüzde 10 barajı en başta Kürtleri parlamentoya sokmamak için.

Başta Cunta Anayasası olmak üzere, 12 Eylül faşizminin kurumları, MGK, YÖK, RTÜK ve DGM'ler ise devam ediyor.

Yıllardır ayak direten Türkiye'nin, şu önümüzdeki birkaç ay içinde bütün bu engelleri kaldırması, özgürlükler konusunda

AB'ye uyum sağlaması beklenemez. AB'nin böyle bir Türkiye'yi içine alması da.

Kuşkusuz, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğinin koşulu yalnızca Kopenhag'ın siyasi kriterleri değil. Ekonomik durum asgari ölçülerde de olsa düzelmedikçe AB'nin Türkiye'yi bu enflasyonla, bunca işsizlikle, yetmiş milyon nüfusuyla içine alması beklenemez.

Kıbrıs konusu ise bunun kadar önemli. Kıbrıs'ta bir çözüm olmadıkça Türkiye'nin adaylık süreci ilerleyemez ve müzakere tarihi de alamaz. Buna en başta Yunanistan ve önümüzdeki Mayıs ayında tam üye olacak Kıbrıs Cumhuriyeti evet demeyecektir. Nitekim son "İlerleme Raporu"nda Kıbrıs konusunun çözümü gereği açıkça dile getirildi.

Kürtlerin durumuna gelince.. İnsan hakları ve Kopenhag Kriterleri kapsamında da olsa Kürtlerin hakları AB için belli bir önem taşısa da, bu alanda AB'nin bir çifte standart izlediği görülüyor. AB'nin bu konudaki hassasiyetinin ölçüsü aynı zamanda ülke içindeki insan hakları mücadelesinin ve Kürt halkının istemlerinin düzeyidir. Bu istemler güçlü ve kitlesel olmazsa AB'nin Türkler ve Kürtler adına kendisini fazla yorması beklenemez. Bu nedenle, çeşitli vesilelerle dile getirdiğimiz gibi, Kopenhag Kriterleri kapsamında Kürtler için bazı olumlu adımlar atılabilmesi ve bu hakların baypas ya da dejeneredilmemesi de sonuçta bizim mücadelemize bağlı. Kürtler bu alanda yurt içinde ve yurt dışında aktif olmalı.

Besbelli Türkiye Kopenhag Kriterleri'ni bunca ayak sürümeden, sulandırmadan yerine getirirse de Kürt sorunu çözülmüş olmaz. Ancak sorunun çözümüne giden yolda önemli bir zemin oluşur, Kürt halkının mücadele olanakları önemli ölçüde artar.

Yoldaşlar,

Bildiğiniz gibi Partimiz öteden beri bu mücadelenin öneminin bilincinde oldu ve

bunun için çaba gösterdi. Son üç yıl içinde de de AB ülkelerinin devlet adamlarına ve AB kurumlarına yönelik olarak bu konuyla ilgili mektuplar gönderdik, raporlar sunduk.

Örneğin 2001 yılı içinde, Türkiye'nin durumu ve Kürt sorunuyla ilgili olarak bir deklarasyon hazırladık ve diğer bazı siyasi ve demokratik Kürt örgütleriyle ortaklaşa yayınladık, ortak bir heyetle Brüksel'deki AB kurumlarını ziyaret ederek bu deklarasyonu sunduk.

2002 yılında ise bu konuya ilişkin olarak hazırladığımız kapsamlı bir raporu Almanca ve İngilizce dillerine çevirerek AB kurumlarına ve üye ülkelerin misyonlarına, devlet adamlarına yaygın biçimde ilettilik.

Ayrıca görüşlerimizi Berlin, Kopenhag ve başka başkentlerde düzenlenen uluslararası toplantılarda dile getirdik.

Bu dönemde AB kurumları ve yer yer üye ülkelerin misyonları önünde bazı gösteriler de düzenledik. Ancak bu eylemlerin çok sayıda ülkede yapıldığını ve yeterli kadar kitlesel olduğunu söyleyemeyiz. Buna yönelik olarak parti örgütünü ve taraftar kitleyi gereği gibi mobilize edemedik.

Çoğu kişi ne yazık ki bu tür çaba ve eylemlerin öneminin bilincinde değil. Oysa hem Türkiye'yi reformlar konusunda sıkıştırmak, hem de AB kurumlarını ve üye ülkeleri etkileyip söz konusu kriterlerle ilgili kararlı bir tutum almalarını sağlamak buna bağlı.

Ünlü halk deyişiyle: Ağlamayan çocuğa meme yok!

* * *

Yoldaşlar,

Geçen kongremizden bu yana yer alan önemli gelişmelerden biri de 2002 yılı içinde yer alan 3 Kasım Seçimleri oldu.

Bu seçimlerde seçmen, son 30-40 yıldan bu yana ülkeyi idare etmekte olan siyasi partilere ve liderlere iyi bir ders verdi, onları sahnenin dışına itti.

Bazıları, başkaları için kurdukları tuzağa düştüler, yüzde 10 seçim barajına takıldılar. Ecevit gibileri ise sıfırı tükettiler.

Asker-sivil bürokrasinin istemediği, engellemek için elinden geleni yaptığı, İslamcı gelenekten gelen bir parti, AKP, ezici bir çoğunlukla parlamentoya girdi ve hükümeti kurdu.

Bu aynı zamanda, sözde "devrimci, laik, çağdaş", gerçekte ise despot ve tutucu Kemalist takımının hezimetini gösteriyor.

Seçmen, yıllar yıldır ülkenin sorunlarına çözüm getiremeyenlere, vatan-millet ve şovenizm edebiyatıyla kitleleri aldatanlara sonunda hayır dedi. Bu, Türkiye politikasında bir anlamda bir dönüm noktasıdır ve kitlelerin, bazılarının sandığı gibi sürü olmadığını, ebediyete kadar aldatılmalarının mümkün olmadığını gösterdi.

Öte yandan, bununla sorunlar çözülmüş ya da çözüm yoluna girmiş olmadı. Gidenler hak etmişlerdi, ama gelenlerin bunu hak ettikleri söylenemez. AKP ne geçmişiyse, ne kadrolarının birikimiyle, ne de programıyla Türkiye'nin gerek duyduğu değişimi, köklü reformları yapabilecek bir parti değil. Zaten başından beri kuşatma altında. Fincancı katırlarını ürkütmemek, kendisini iç ve dış şer güçlerine kabul ettirip yerini sağlamlaştırmak için çaba gösteriyor, risk almaktan kaçınıyor.

Başlangıçta farklı bir Kıbrıs politikası izleyecek gibi görünürken süreç içinde derin devletin politikalarına uyum sağladı.

Demokratik hak ve özgürlüklerin kendisine de gerekli olduğunun farkında, bu nedenle Avrupa Birliği'ne girmekten ve MGK'nın yetkilerini sınırlandırma gibi kimi demokratik adımlardan yana. Ama bu alanda atmaya çalıştığı kimi sınırlı adımlar bile red cephesinde büyük tepkilere yol açıyor.

AKP, Kürt sorunundan ise daha baştan, eli yanacaktı gibi kaçındı.

Sonuç olarak, kitleler bu kez de ara-

dıklarını bulamayacaklar. Ama onların bir arayış içine girmiş olmaları ve demokratik arenadaki güçlerini fark etmiş olmaları yine de iyidir. Kitleleri adeta esir almış olan Kemalist despotluğun siyasal ve ideolojik planda sarsılması da iyidir. Bu despotluk ve kışla kültürünün kendisi de artık içerde ve dışarda sıkışmıştır ve böyle sürüp gitmesi mümkün değildir. Değişime, AB'ye karşı direnmesi, ülkede ve Ortadoğu'da statükoyu korumak için çırpınması bundandır.

Ama korkunun ecele faydası yok, çağlı dolan gidecektir.

* * *

Yoldaşlar,

Yılların düzen partileri sorunları çözemeyip, yozlaşmış, çöküp giderken neden yerlerine sol ve değişimci partiler değil de, bu geçmişte dolaylı da olsa payı olan, köklü bir değişim programı ve birikimi olmayan AKP gibi bir parti geldi ve muhalefete de ötekilerden farkı olmayan, bu olumsuz geçmişte büyük payı olan, yılların CHP'si oturdu? Üstelik yeni hiçbir şey vaat etmezken ve daha da tutuculaşmışken?

Çünkü sol buna hazır değildi. Sahnede kitlesel gücü olan bir değişimci parti yoktu. Kitleler ise, gitmesi gerekenlerle ilgili olarak açık seçik bir fikre sahipken gelmesi gerekenlerle ilgili olarak böylesi bir bilince sahip değildi.

Türkiye solu, geçmişte de bölük pörçüktü, ideolojik olarak kafası karıştıktı, bin telden çalıyor ve bu nedenle topluma yönelik güçlü bir ses olamadı; kitlelerin önüne, onların gerek duyduğu köklü bir program koyamadı, onları kazanamadı; bir başka deyişle "öncülük görevini" yapamadı.

12 Eylül çarkı bu solu daha da ezdi, dağıttı. Sosyalist sistemin çökmesi ise onun heyecanını ve önemli dayanaklarını yok etti.

Şu anda da geçmişle gelecek arasında

şaşkın, dağınık, ne yapacağını bilemez haldedir. Hayatın binbir karmaşıklığını, her bir sorunun ve durumun özgünlüğünü göz önüne almaksızın, sol siyaseti anti Amerikancılık gibi kolaycı bir tavra dönüştürmesi, bir bölümüyle Kemalistlerin kuyruğuna takılması, hatta ırkçı-faşistlerin yanına düşmesi, Türkiye solunun şu andaki hazin manzarasıdır. Bu solun kendine gelmesi zaman ister.

* * *

Yoldaşlar, Türkiye'de manzara özetle budur. Bu ülke, tutucu güçlerin elinde çağa karşı direniyor. İçerde yıllar, yüzyıllar boyu devlet terörüyle, korkuyla, açlıkla terbiye edilmiş, uysallık ve baş eğme telkin eden dini dogmaların yanı sıra, eşi az görülür bir ırkçı-şoven milliyetçilikle koşullandırılmış kitleler, durumdan memnun olmasalar, değişim isteseler bile, bunu nasıl yapabileceklerinin bilincinde değil, örgütsüz ve dağınıklar.

Türkiye bir yönüyle değişim için zorlanıyor. Buna yol açan etkenler temelde bir türlü çözülmeyen, bu nedenle gittikçe ağırlaşan sorunlardır. Kürt sorunu; bir bütün olarak yurttaşların gerek duyduğu özgürlüklerdir; giderek artan bir yoksulluğa, işsizliğe yol açan ekonomik sorunlardır. Bunlar, kitleler arasında hoşnutsuzluğun artmasına ve değişim arayışına yol açıyor.

Buna rağmen söz konusu iç dinamikler, yukarıda belirtilen nedenlerle, kendi başlarına değişimi sağlamaya yetmiyor.

Bunun yanı sıra, Türkiye'yi değişim için zorla-

Artık bu kongreyle bu görevi noktalıyorum. Başta MK olmak üzere, yakın çalışma arkadaşlarım bu kongrede artık yöneticilik görevi almıyacağımı biliyorlar.

Bu kararımı, değerlendirmeleri ve bu konuda hazırlıklı olmaları için, geçen Haziran ayında yapılan son MK toplantısı için hazırladığım raporda da belirttim ve konuyu rahatça tartışabilmeleri için söz konusu toplantıya katılmadım.

Bana bu kadar uzun bir süre bu onurlu görevi layık gördüğünüz için hepimize teşekkür ederim. Örgütsel çalışma kolektif çalışmadır, ha safların başında olmuşsunuz ha sonlarda, hepsi de değerlidir.

yan dış etkenler var. Bu etkenler günümüzde her zamankinden çok daha güçlüdür.

Soğuk savaş dönemi, sağda ve solda despot rejimlerin, faşist ve Baas türü diktatörlüklerin, ortaçağ rejimlerinin yaşaması için uygun bir ortamdı. Kimi sırtını NATO'ya, kimi Varşova Paktı'na dayıyordu. Oysa şimdi bu dayanaklardan biri yok, ötekinin de söz konusu rejimlere pek ihtiyacı kalmadı.

Günümüzde insan hakları önem kazanıyor. Dünya ekonomisinde entegrasyon eğilimi daha da güç kazanırken, çağa ters düşen ekonomik ve ideolojik yapılar; ırkçılık, yabancı düşmanlığı; Baasçı ve Kemalist türü şoven, militarist diktatörlükler; Taliban, İran, Suudi Arabistan türü radikal dinci despotluklar için yaşam alanı daralıyor. Toplumları sert bir kabuk gibi kaplayan, değişime karşı çıkan bu rejimler ya yeni koşulların zorlamasıyla reformlar yaparak değişecekler, ya da Afganistan'da, Irak'ta olduğu gibi kabuk dış etkenlerle çatlayacak, bir altüst oluş yaşayacaklar.

Şu anda Türkiye'de, kaplumbağa adımlarıyla da olsa yaşanan değişim, işte söz konusu dış dinamiklerle, zayıf da olsa iç dinamiklerin ortak ürünüdür.

* * *

Değerli yoldaşlar,

Biz parti olarak politikamızı başından beri yurt ve dünya koşullarını, iç ve dış güç dengelerini göz önüne alarak belirledik.

1980'li yılların sonunda ve 1990'lı yılların başında sosyalist sitemin yaşadığı önemli olumsuz gelişmeler ve sistemin çökmesi, sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş hareketleri bakımından yeni bir durum yarattı. Biz de o dönemde bu değişimi geniş biçimde tartıştık, dersler çıkardık ve 1992 yılında yaptığımız 3. Kongre ile programımızı ve ideolojik görüşlerimizi bu dersler ışığında yeniledik.

1998 yılında PKK Başkanı Öcalan'ın Suriye'den çıkarılması ve Kenya'da yakalanıp Türk tarafına teslim edilmesinin ardından da Kürt ulusal hareketi bakımından yeni bir durum ortaya çıktı.

Öcalan'ın ilginç geçmişi, PKK'nın nasıl, ne amaçla ve kimlerin eliyle kurulduğu, bu örgütün başından beri izlediği sakat politikalar üzerine geçmişte birhayli yazdık. Bunları bir kez daha tekrarlamamızın bir yararı yok.

İşin perde arkası bir yana, PKK, kurulduğu 1978 yılından 1998 yılına kadar, yani 20 yıl boyunca "bağımsız Kürdistan" hedefini savunur göründü ve temel mücadele biçimi olarak da silahlı mücadeleyi seçti. 1993'teki PSK-PKK protokolü ile birlikte aynı zamanda federal çözümü de benimsedi.

Ancak Öcalan yakalandıktan sonra, herkesin bildiği üzere, bir anda PKK'nın tüm eski politikaları, savunur görüldüğü tezler çöp sepetine atıldı. Öcalan Türk devletinin hizmetine girdiğini açıkladı, bağımsız Kürdistan istemi gibi federal çözümü de bir yana bıraktı ve silahlı mücadeleyi tümüyle durdurdu. Türk üniter devletini, onun ideolojisi Kemalizmi savunur oldu. Partisi ise onu, bu "U" dönünde tam bir sadakatle izledi...

Türk devleti bununla Kürtler karşısında büyük bir üstünlük elde etti. Öcalan ve PKK eliyle Kürt hareketini tümüyle pasifize etmek (daha önce de onlar eliyle terörize etmişti) ve her bakımdan teslim almak için o günden beri elinden geleni yapmakta.

Bu durumda gerçek devrimci ve yurtseverlerin ne yapması gerekirdi? Benzer durumlarda PKK'nın hep yaptığı gibi, "taktik" ve benzer sözlerle perdelenip Kürt halkına benimsetilmek istenen bu ihanet ve teslimiyet politikasını açıkça işaret etmek, kitleleri uyarmak ve buna karşı Kürt hareketinin tüm diri, onurlu kesimlerini bir araya getirerek karşı tarafın oyununu bozmak ve ulusal hareketi sağ-

likli bir alternatife kavuşturmak için çaba göstermek değil mi?

Partimiz son beş yıl boyunca işte bunu yapmaya çalıştı. Tüm yurtsever çevreleri olan bitenler konusunda uyardık. "Yenilen yanlış bir politikadır, Kürt halkı yenilmemiştir!" dedik. Kürt yurtsever hareketinin birliğini sağlamak, morali canlı tutmak ve yurtsever hareketi canlandırmak için çok daha enerjiyle çalıştık.

Partimiz kendi tarihindeki pek çok olumlu iş gibi bununla da onur duyabilir.

PKK Kürt halkını zamansız, eşitsiz bir savaşa sokmuş ve ona acı bir yenilgi yaşatmıştı. Kürdistan'ın kırsal kesimleri önemli oranda boşalmış, halk çok acı çekmiş, milyonlar halinde göç etmiş, yorgun ve bitkin düşmüştü. Bu koşullarda yapılacak şey ikinci bir silahlı mücadele macerası olamazdı. Kürt halkının yeni durumda mücadelesini asıl olarak barışçı siyasal yöntemlerle yürütmesi gerekiyordu. AB'ye adaylık sürecinde olan bir Türkiye'de bu bakımdan yeni olanaklar da doğuyordu. Türk devletinin elinde "terör" bahanesi kalmadığı zaman demokratikleşme süreci de hız kazanacaktı.

Bu nedenle yeni dönem için siyasal ve legal mücadelenin önemini vurguladık ve teslimiyet politikasına karşı çıkan, Kürt halkının temel haklarını savunan tüm onurlu, yurtsever Kürtleri ortak bir legal partide bir araya gelmeye çağırdık.

Bunun yanı sıra, özellikle de koşulların uygun olduğu yurt dışında, Kürt siyasal hareketinin, demokratik örgütlerinin ve Kürt aydınlarının örgütlü ve koordine çalışmasının önemini vurguladık. Buna yönelik çalışmalar 2000 yılı başından itibaren hız kazandı ve iki yıl içinde belli sonuçlar verdi.

Bizim çağrılarımızla aydın toplantıları düzenlendi, çeşitli ülkelerde aydın inisiyatifleri oluştu ve bunlar 2002 yılında bir araya gelerek çalışmalarını koordine etmek için bir komite oluşturdular.

Avrupa ülkelerindeki çeşitli Kürt de-

mokratik örgütleri bir araya gelerek 2002 yılında DEMKURD'u oluşturdular.

Aynı yıl Kuzey Kürdistan siyasi örgütlerinin birliği olan PNK, aydın inisiyatifleri ve DEMKURD bir araya gelerek Avrupa Kürt Platformu'nu (kısa adıyla PLATFORM) oluşturdular.

Bu, Kürt hareketi bakımından yeni bir durumdur ve son derece önemlidir.

Yoldaşlar, görüldüğü gibi bizim önerilerimiz yurt içinde ve dışında ürünler vermekte. Elbette bu salt bizim değil, bir tüm olarak Kürt yurtsever hareketinin başarısıdır. Kürt aydınları, yurtseverleri, birliğin ve ortak çalışmanın önemini, gereğini kavıyorlar.

Besbelli bu henüz bizim özlediğimiz çapta ve kitlesellikte değil. Ayrıca oluşan örgütlerin pratikte etkin bir çalışma göstererek varlıklarını kanıtlamaları, kitleleri kazanmaları gerekir. Bunun içinse hem zamana ihtiyaç var, hem de kararlı bir çabaya.

Zaten Kürt halkının başka seçeneği yoktur.

Bu işte motor görevi ise bize düşüyor. Çünkü siyasal ve demokratik planda nisbeten iyi biçimde örgütlü ve belli bir eylem düzeyine sahip olan biziz. Biz inisiyatif kullanabildiğimiz, gerekli öncülük görevini yapabildiğimiz sürece öteki kesimleri de harekete geçirebiliriz.

Şu ana kadar söz konusu örgütlerin bazı ortak çalışmaları oldu ve bunlar halkımızın yurt dışındaki mücadelesine belli bir ivme kazandırdı, yurt içini de olumlu yönde etkiledi. Bunu daha da hızlandırmak, söz konusu birlikleri kurumlaştırmak gerekir. Ancak, Platform'un oluşumunun üzerinden bir yılı aşkın bir zaman geçtiği halde bu alanda yapılabilenler azdır. Platformun örgütlenme ve eylem planında önüne somut bir program koyup bunu hayata geçirmek için aktif bir çalışma yaptığından söz edilemez.

Dilerim bu konuda üstüne düşeni yapmak için daha fazla gecikmez.

Yoldaşlar,

Bu dönemde önümüze koyduğumuz hedeflerden biri de iletişim alanında, günlük gazete, TV ve benzeri güçlü araçlara sahip olmak için güçleri birleştirmek ve gerekli olanakları yaratmaktı. Bilindiği gibi yurtsever insanlarımızın ortak çabalarıyla bir şirket oluşturuldu. Ne yazık ki bir yandan deneyimsizlik, diğer yandan da yeter ilgi ve destek sağlanamadığı için söz konusu şirket yeter sermayeyi henüz bir araya getirmeyi başaramadı ve istenen adımlar henüz atılamadı. Ama en azından bir araya getirilen maddi değer korunması, ticari işlemler yoluyla çoğaltılması için çabalar var.

Dileğim o ki şirket olanaklarını büyütebilsin ve amaçladığı değerli işleri yapabilsin.

* * *

Yoldaşlar,

Bildiğiniz gibi 2002 yılı Aralık ayında Partimizin 4. Yurtdışı Konferansı'nı topladık. Amacımız, aynı zamanda Kongre öncesi gündemdeki önemli konuları tartışmak ve geleceğe yönelik önerileri saptamaktı. Bu nedenle tartışma konularını yurtdışı örgütünün yanı sıra, yurt içine de gönderip görüş istedik.

Ancak, gerek birimlerden gelen görüşler, gerekse yurt dışı konferansı sırasındaki tartışmalar, kongreye sunulacak türden belirgin öneri ve tartışma konularını ortaya çıkarmadı.

Kongremizi aslında geçen Haziran ayında toplamayı planlamıştık. Ama hem delegelerin katılım işlemleri bakımından gecikme olduğunu fark ettiğim, hem de MK'nın kongreye fikri planda daha hazırlıklı gitmesinin yararlı olacağını düşündüğüm için birkaç ay erteleme önerdim ve böylece 7. Kongre Aralık ayına kaldı.

Ben son MK toplantısına katılmadım; ama gönderdiğim raporda örgütün

durumunun tartışılarak daha iyi bir fikri hazırlıkla, gerekiyorsa önerilerle kongreye gidilmesinin yararlı olacağını belirttim.

Bildiğiniz gibi ben, 6. Kongre'de, partimizin yeni bir isim ve programla da olsa tümüyle legal biçimlere geçmesini önermiştim. Bu öneri tartışılmış ve büyük çoğunlukla benimsenmemişti. Ben örgütümüzün kararına saygı duydum ve o zamandan bu yana konuyu gündeme getirmedim, tartışmadım. Konferans sırasında da bunu yapmadım ve şimdi de böyle bir niyetim yok. Bu elbette görüşümün değiştiği anlamına gelmiyor. Sadece, artık yönetici görevler almayacağım bir aşamada bu konuyu tekrar gündeme getirmeyi uygun bulmadım. Eğer MK veya Kongre böylesi bir konuyu tartışma gündemine almaya değer buluyorsa alır, bulmuyorsa, zaten sorun yok..

Yoldaşlar,

Bildiğiniz gibi, kuruluşundan, yani 29 yıldan beri partimizin genel sekreteriyim. Bu bir insan ömrü için oldukça uzun bir dönem.

Geçmişte birkaç kez genel sekreterlik görevini yoldaşlarıma devretmek istedim; ama her keresinde bu mümkün olmadı. Son olarak 2000 yılı Temmuzunda yapılan 6. Kongremizde Genel Sekreterlik görevini bırakmaya hazırlanmıştım ve bunu Kongrede dile getirdim, artık MK planında da yönetici görevler almıyacağımı söyledim. Hem uzun yıllar yaptığım bu görev beni yormuştu, hem de görevi yeni insanlara devretmenin gereğini ve yararını düşünmüştüm.

Ne yazık ki, bildiğiniz nedenlerle bu da mümkün olmadı. Kongre bir hafta süreyle bunu sorun yaptı ve sonunda beni kararımдан vazgeçmek zorunda bıraktı. Bu nedenle üç yılı aşkın bir süre daha bu görevi sürdürdüm.

Ama artık bu kongreyle bu görevi noktalıyorum.

Başta MK olmak üzere, yakın çalışma arkadaşlarım bu kongrede artık yöneticilik görevi almıyacağımı biliyorlar. Bu kararımı, değerlendirmeleri ve bu konuda hazırlıklı olmaları için, geçen Haziran ayında yapılan son MK toplantısı için hazırladığım raporda da belirttim ve konuyu rahatça tartışabilmeleri için söz konusu toplantıya katılmadım.

Bana bu kadar uzun bir süre bu onurlu görevi layık gördüğünüz için hepimize teşekkür ederim.

Örgütsel çalışma kolektif çalışmadır, ha safların başında olmuşsunuz ha sonlarda, hepsi de değerlidir.

Ben artık MK düzeyinde de görev almıyacağım. Bundan böyle belki zamanımı daha çok, yoğun siyasal çalışma nedeniyle zaman ayıramadığım bazı yazı çalışmalarına ve kitaplarımın yayınına vereceğim; bunlar arasında, şu anda elimde hazır olan ve yayınlamak için uygun zamanı beklediğim, aynı zamanda partinin tarihini kapsayan, anılarımın 2. ve diğer ciltleri var. Ama elbet bunun dışında da partimizin çalışmalarına yapabileceğim katkılar varsa, zamanım elverdikçe onları da yapacağıma kuşku olmasın.

Ben başından beri şair ve yazar da olsam –Türkiye İşçi Partisi dönemiyle birlikte- kırk yıldır bir örgüt adamıyım, örgütlü çalışmanın önemini bilincindeyim. Bu dönem boyunca yalnızca ben örgüte çok şey vermedim, örgüt de bana moral değeri olan çok şey kazandırdı.

Önlerine bir siyasal amaç koyanlar için, en başta da özgürlük mücadelesi için, örgüt en büyük silahtır; onsuz olmaz.

İş ve kültür hayatı, doğanın korunması dahil, sosyal hayatın her alanında örgüt gereklidir. Uygur ve demokratik bir toplum iyi örgütlü toplumdur.

Siyasal örgüt de, elbet tüm örgütler

gibi amaç değil araçtır. Onun adı, biçimi, çalışma tarzı, programı koşullara uygun olarak değişebilir; ama siyasal bir örgüt bize, ülkemiz özgür oluncaya kadar da ondan sonra da, ülkemizi ve yeni hayatı inşa etmek için, sosyalizme yönelik yürüyüşü sürdürmek için gereklidir.

* * *

Yoldaşlar,

Partimiz önümüzdeki günlerde 29. kuruluş yılını tamamlıyor ve 30. yıla giriyor. Bu az bir zaman değil.

Ne yazık ki hedeflediğimiz amaçlara henüz ulaşmış değiliz. Bunda nesnel nedenlerin, yani bizim dışımızdaki etkenlerin yanı sıra, öznel nedenlerin, yani bizden kaynaklanan kusur ve yanlışların da payı olabilir, vardır. En azından daha güçlü, daha kitlesel bir parti olabilirdik. Ama bu otuz yıl boyunca tümüyle haklı bir dava için, sosyalizm ve Kürt halkının kurtuluşu için kararlıca mücadele ettiğimize, bu yolda büyük bir emek harcadığımız ve bu yöndeki genel mücadeleye önemli katkılarda bulunduğumuza kuşku yok.

Tüm yoldaşlarımız bundan onur duymalıdır.

Bu emeğin boşa gitmeyeceğinden eminim.

Bu mücadelede payı olan insanlarımızı kutluyorum.

Bu yolda hayatlarını yitiren yoldaşlarımızı saygıyla anıyorum.

Partimizin 30. yılını bu yıldönümüne ve partimize layık bir biçimde kutlamalıyız ve bunun hazırlığını kongremizin ertesinden başlayarak yapmalıyız.

Bir kez daha kongremize başarılar diliyorum.

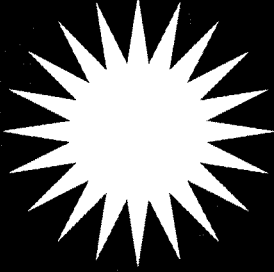
Hepinize özel ve örgütsel yaşamınızda başarılar ve mutluluklar diliyorum.

Kemal Burckay

Aralık 2003

Kürdistan Sosyalist Partisi 7. Kongre sonuç bildirisini kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla yayınlıyoruz. **DENG**

Kürdistan Sosyalist Partisi

PSK

7. Kongre Sonuç Bildirisi

11 Eylül 2001 tarihinde, New York'taki İkiz Kulelere yapılan saldırı sonrası, ABD'nin "uluslararası teröre" ve "şer ekserni ülkelere" karşı savaş ilan etmesiyle başlayan süreç, tüm karmaşıklığıyla devam ediyor. 2002 yılında, El-Kaide'nin üslendiği Afganistan'a yönelen ABD, Birleşmiş Milletler'in, NATO'nun ve batılı ülkelerin de güçlü desteğiyle bu ülkedeki Taliban yönetimine son verdi; ABD ve batı yanlısı bir hükümet oluşturdu.

ABD'nin soğuk savaş döneminde örgütlenmelerine yardımcı olduğu, hatta bir bölümüyle örgütlediği, SSCB'ye karşı savaşta destekleyip iktidara getirdiği radikal islamcı güçleri, bu kez de savaş yoluyla iktidardan uzaklaştırmasına karşın, Afganistan'da barış ve huzurun tesis edildiğini söylemek mümkün değil. ABD ve Batı yanlısı hükü-

met, ülkedeki barış gücüne rağmen, başkent Kabil dışında hakimiyetini tam olarak sağlayamamış durumda. Kabil dışındaki bölgelerde, yine aşiret reislerinin, büyük din adamlarıyla Taliban rejimi kalıntılarının etkinliği sürüyor. ABD ve öteki batılı ülkeler, Afganistan'ın yeniden inşası amacıyla bugüne kadar ciddi adımlar atmadılar. Bu yapılmadıkça, kitleleri aşiret reislerine, din adamlarına bağlayan, muhtaç kılan bağlardan kurtaracak adımlar atılmadıkça, sadece güvenlik kaygıları ve askeri önlemlerle yetinildikçe, Afganistan ve benzeri durumda olan ülkelere barışın gelmesi, huzur ve güvenin sağlanması mümkün görünmüyor.

Afganistan'ın ardından sıradaki Irak'a yönelen ABD, bu kez, Afganistan'da olduğu gibi BM'nin, NATO'nun, İngiltere dışındaki güçlü batılı ülkelerin desteğini yanında

bulamadı. Dünyanın her yerinde gerçekleştirilen karşıt eylemlere rağmen ABD ve müttefikleri Irak'a girdiler; beklenenden daha kısa bir sürede bu ülkeyi işgal edip Saddam'ın iktidarına son verdiler.

ABD ve müttefikleri, Afganistan'da olduğu gibi Irak'ta da savaş sonrası süreçte, eski rejimin kalıntılarının direnişiyle karşılaştılar. El Kaide ve benzeri radikal islamcı gruplar da, Irak'a sızdırdıkları elemanları vasıtasıyla terörü kızıştırıp Saddam yandaşlarına destek veriyor, ülkede barış ve istikrarın kuruluşunu engellemeye çalışıyorlar.

Terörle başa çıkmanın yolu, daha çok karşı terör değil, Daha adil ve eşitlikçi bir dünya yaratmaktır

Öte yandan, günümüzde giderek genişleyen, uluslararası hale gelen, barış ve toplumsal huzur açısından daha tehlikeli biçimlere bürünen terörün, onu yaratan ekonomik ve sosyal nedenlere inilmeden, bu nedenler ortadan kaldırılmadan, etkisizleştirilmesi mümkün değildir. Bu terörü dünyamızdaki büyük eşitsizlikler, dünya nüfusunun büyük bir bölümünü saran açlık, işsizlik, eğitimsizlik, yer yer süregelmekte olan ulusal zulüm, etnik ve dinsel baskılar doğuruyor.

Terörü tek yanlı düşünmekse bir başka yanılgı ve hatta bilinçli çarpıtmadır. Dünyamızda devletlerin, sömürü ve eşitsizlik rejimlerini sürdürmek için uyguladıkları, çoğu zaman en acımasız biçimler kazanan baskı çarkı, yani devlet terörü görmezden gelinmemeli. Hatta son olayların da gösterdiği gibi, birçok terör örgütünün ortaya çıkışı bizzat devletlerin bilinçli seçimi ve çabasının ürünüdür. El-Kaide ve Türk Hizbullahı buna örnektir.

Terörü önlemek için başlıca araç olarak şiddete, silahlı güce, yani devlet terörüne güvenmekse, ateşin üzerine benzinle gitmektir.

Bütün bu nedenlerle, terörle mücade-

le, onun ortadan kaldırılması, etkisizleştirilmesi hem uluslararası ortak çabaları gerektirir, hem de bu çabalar asıl olarak terörü yaratan nedenleri, açlığı, yoksulluğu, eşitsizliği, baskıları önlemeye yönelik olmalıdır. Büyük güçler dikkatlerini en başta bu nokta üzerinde yoğunlaştırmalı; silahlanmaya ve savaşa harcanan ve yılda yüz milyarlarca doları bulan büyük fonlar, dünyamızda yoksullukla mücadeleye, sağlık ve eğitim hizmetlerine yönelmeli; ulusal çapta ve uluslararası eşitsizlikler, baskılar, adaletsizlikler, ortak çabalarla önlenmelidir. Bu ise dünya ölçeğinde yeni bir adalet anlayışı ve geniş ufuk gerektirir. Ancak böylesine bir anlayışla ve uluslararası güçlerin elbirliğiyle uluslararası sorunlara çözüm bulunabilir ve dünyamız barış ve güven içinde yaşanır hale getirilebilir.

Terörden çok yakın olanlar, onun ortaya çıkışındaki kendi temel sorumluluklarını da görmeli ve değişime kendilerinden başlamalıdır.

Federal ve Demokratik Irak istemini destekliyoruz

Uzun yıllar boyu yürüttükleri özgürlük mücadelesinde, ABD ve öteki batılı ülkelerden destek görmeyen, aksine bu ülkelerin hem ekonomik, hem de askeri ve siyasi alanlarda BAAS diktatörlüğüne destek olduklarının bilincinde olan Kürtler, üstelik ABD tarafından iki kez aldatılıp şoven ve ırkçı rejimin saldırıları karşısında yalnız bırakılmalarına rağmen, salt Saddam rejiminin devrilmesi amacıyla, bu savaşta ABD ve müttefikleriyle aynı cepheye yer aldılar.

1991 yılında Saddam rejiminin, yenilgi ve bozgun sonucu Kürdistan'dan çekilmesi ve bölgenin BM kararıyla "Çekiç Güç" tarafından korunması sayesinde, burada bir Kürt baharı yaşandı. Güney Kürdistan halkımız bu olumlu durumu değerlendirip bölgede kendi yönetimini kurdu, demokratik alanda azımsanmaya-

cak bir deneyim kazandı. Kürt halkı, şimdi demokratik ve federal bir Irak istiyor. Bu istem Kürtleri, Irak'a yönelik benzeri talepleri olan ABD'ye yakınlaştırıyor, bölgedeki önemli müttefiklerinden biri haline getiriyor.

Oysa Irak'ta nüfusun yüzde 60'a yakın bir bölümünü oluşturan Şiiiler için aynı şeyleri ileri sürmek mümkün değil. BA-AS rejiminden en çok çeken gruplardan biri olan ve Saddam diktatörlüğünün yıkılmasından hoşnut kalan Şiiiler arasında demokrasi yönündeki eğilim pek güçlü değil. Şiiiler içinde örgütlü ve etkin İslami partiler, daha ziyade İran İslam rejimi benzeri bir yapının oluşturulmasından yanalar. Bu ise ABD ve müttefiklerinin bölgeye yönelik planlarıyla pek uyuşmuyor ve demokrasi konusundaki çabaları zora sokuyor.

ABD karşıtı direniş, çoğunlukla BA-AS Partisi ve iktidarının dayandığı Sünni Arap nüfusun yaşadığı bölgelerde yaşanıyor. Geçmiş dönemde BAAS rejiminin nimetlerinden yararlananlar, diktatörlük rejiminin değişik kademelerinde sorumluluk alanlar, ABD karşıtı direnişin dayandığı tabanı oluşturuyorlar. Bu kesimler bir yandan kaybettikleri imtiyazları ele geçirmek, diğer yandan da geçmişte yaptıklarının hesabını vermekten korktukları için direniyorlar.

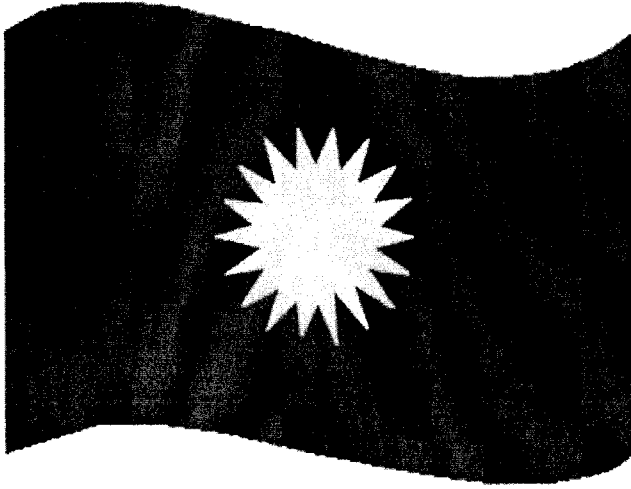
Şoven ve kanlı Saddam rejiminin ABD ve müttefiklerinin müdahalesi sonucu yıkılmasından memnuluk duyan Partimiz, Demokratik ve Federal Irak'ın bu ülkede yaşayan tüm halkların, dini ve etnik azınlıkların çıkarına olduğu inancındadır. Irak'ta yaşayan tüm dini ve etnik grupların haklarını güvence altına alan ve onların yönetime yansımalarını sağlayan bir yapı oluşturulmadan, bu ülkede barışın, güvenlik ve istikrarın sağlanamayacağı inancında olan Partimiz, Güney Kürdistanlı güçlerin Irak'a ve ülkemizin bu parçasına yönelik taleplerini destekler.

Güney'de, kazanımların elde edilmesi ve korunmasında, bu parçadaki yurtsever güçler arasında iyi ilişkilerin belirleyici bir etkisi vardır. YNK ve PDK arasındaki barış sürecinin güçlenip gelişmesinden, Kürdistan Parlamentosu'nun birleşmesinden sevinç duyan Partimiz, ortak parlamentonun Güney Kürdistan'a yönelik dış müdahalelere karşı aldığı karar başta olmak üzere, ulusal ve demokratik yapıyı koruyan tüm kararlarını destekler. Partimiz, Güney Kürdistan'daki yurtsever güçlere, sömürgeci güçlerin bölgeye yönelik çabalarını boşa çıkartmak ve elde edilen kazanımları korumak amacıyla işbirliğini daha da geliştirmeleri çağrısında bulunur.

Bölgede statükonun sarsılması, haksık altındaki halkların, demokrasi ve değişim güçlerinin yararınadır

ABD geçmişte Sovyet tehlikesine karşı desteklediği ve bazan da örgütlediği radikal İslamcı hareketlerle, bir süredir ciddi sorunlar yaşıyor, onların saldırılarına hedef oluyor, bu nedenle de onlardan kurtulmak istiyor. ABD şimdi, bir dönem, "yeşil kuşak" siyaseti izleyerek desteklediği İslami rejimlerin değişmesinden bahsediyor, bu ülkelerde demokrasinin ve laikliğin yerleşmesi gerektiğini dile getiriyor. Çıkarları gereği bazan, Afganistan ve Irak örneğinde olduğu gibi, bu ülkelere müdahale etmekten çekinmiyor. ABD böyle yapmakla ister istemez bölgedeki statükoyu sarsıyor, zorba ve diktatör rejimlerin sesini kısıttığı demokratik güçlerin önünü açıyor, bölgede değişimden yana olanlarla eski statüyü korumak isteyenler arasında yeni çatışmaların ortaya çıkmasına neden oluyor.

Bölgede insan haklarını çiğneyenler, değişimin ve ilerlemenin önünde engel olanlar, izledikleri baskı polikaları, şovenizm ve dinsel fanatizmle barışı, istikrarı bozanlar, sadece Afganistan ve Irak değil. Bu bölgedeki rejimlerin hemen hepsi, şu

veya bu şekilde tutucu, baskıcı ve gericidirler; değişimin, ekonomik ve sosyal gelişmenin, barışçı ilişkilerin, demokratikleşmenin önünde engeldirler. Özellikle de Kürdistan'ı aralarında paylaşan Türkiye, İran ve Suriye böylesi ülkelerdir.

ABD'nin amacı ve hedefi ne olursa olsun, önce Afganistan'a, sonra da Irak'a müdahalesiyle bölgede taşlar yerinde oynadı, statüko sarsıldı, değişikliklerin yolu açıldı. Kuşku yok ki bu sarsıntıdan en fazla Kürdistan'ı aralarında paylaşan devletler ürüyorlar. Olası değişimlerin yolunu tıkamak için bir yandan aralarındaki ilişki ve işbirliğini artırmaya çalışıyorlar, öte yandan, İran gibi bazıları, geçmişte ABD'yi "büyük şeytan" sayarken, şimdi onunla uzlaşmanın yollarını arıyorlar.

Bölgede yaşanan değişimleri, altüst oluşları, globalleşme sürecinin yansımaları olarak gören Partimiz, bu sürecin Kürt halkının özgürlük mücadelesinden yana sonuçlar yaratmasının, her parçadaki ulusal demokratik hareketin örgütlülük derecesine ve izlenecek politikaların doğruluğuna bağlı olduğu inancındadır. Her parçadaki yurtsever güçler, ülkemizin özgürleşme sürecini hızlandırmak için, gelişmeler karşısında hazırlıklı olmalı, kendi aralarında birlik sağlamalıdır.

Kopenhag Siyasi Kriterleri tam olarak yerine getirilmeden

Türkiye'ye tarih verilmemeli

Türkiye'nin AB üyeliği macerası son üç yılda da bu ülkenin ana gündem maddesini oluşturdu. Tür-

Türkiye Kopenhag Kriterleri'ni, özellikle de siyasi olanları yerine getirmede ayak sürüyor. Son iki yıl içinde çıkarılan uyum yasalarına, yapılan Anayasa değişikliklerine rağmen, pratikte atılan hiçbir adım yok. İşkence ve baskıdan el edemeyen değişim karşıtı tutucu güçler, AB üyeliğiyle imtiyazlarını yitirecek olan askerler ve onların hizmetinde olan bir kısım sivil bürokratlar, söz konusu göstermelik değişikliklerin bile hayata geçmesini önüyorlar. Türkiye'de işkence ve yargısız infazlar halen devam ediyor. 1960'lı yıllardan bu yana son derece aktif olan, bir dizi komplö ve provokasyonunun arkasındaki el olan Kontrgerilla örgütünün yanı sıra, 15 yıl süren kirli savaşın ürünleri olan Köy Korucuları, JITEM ve Özel Timler de varlıklarını sürdürüyorlar. Ata topraklarından sürülen Kürtlerin köylerine dönmelerine izin verilmiyor, Kürt dili ve kültürü üzerindeki baskılar acımasızca devam ediyor. Halen de yayınlar (özellikle Kürtçe olanları), kitaplar toplatılıyor. Yazarlara, sanatçılara yönelik kovuşturmalar, tutuklamalar eksilmedi. Kürtlerin kendilerini legal alanlarda ifade etmelerini önleyen engel ve yasaklar devam ediyor.

kiye sözde, Helsinki Zirvesi'nde üyelik için önüne konulan ev ödevini yapmak amacıyla, göz boyama türünden bir hayli uyum paketi çıkardı, Anayasa değişiklikleri yaptı. Ama tüm bunlara karşın AB'den üyelik müzakerelerinin başlaması için henüz bir tarih alamadı. Bu da normal bir durumdur.

2002 yılında Kopenhag'da yapılan toplantıda AB, Türkiye'ye kapılarını kapatmamakla birlikte, üyelik görüşmelerine başlama tarihinin verilmesini de Kopenhag Kriterleri'ni yerine getirme şartına bağladı.

Türkiye Kopenhag Kriterleri'ni, özellikle de siyasi olanları yerine getirmede ayak sürüyor. Son iki yıl içinde çıkarılan uyum yasalarına, yapılan Anayasa değişikliklerine rağmen, pratikte atılan hiçbir adım yok. İşkence ve baskıdan el edemeyen değişim karşıtı tutucu güçler, AB üyeliğiyle imtiyazlarını yitirecek olan askerler ve onların hizmetinde olan bir kısım sivil bürokratlar, söz konusu göstermelik değişikliklerin bile hayata geçmesini önüyorlar.

Türkiye'de işkence ve yargısız infazlar halen devam ediyor. 1960'lı yıllardan bu yana son derece aktif olan, bir dizi komplo ve provokasyonunun arkasındaki el olan Kontrgerilla örgütünün yanı sıra, 15 yıl süren kirli savaşın ürünleri olan Köy Korucuları, JİTEM ve Özel Timler de varlıklarını sürdürüyorlar. Ata topraklarından sürülen Kürtlerin köylerine dönmelerine izin verilmiyor, Kürt dili ve kültürü üzerindeki baskılar acımasızca devam ediyor. Halen de yayınlar (özellikle Kürtçe olanları), kitaplar toplatılıyor. Yazarlara, sanatçılara yönelik kovuşturmalar, tutuklamalar eksilmedi. Kürtlerin kendilerini legal alanlarda ifade etmelerini önleyen engel ve yasaklar devam ediyor. Kürt partileri bugün de yasak; programında Kürt sorunundan bahseden legal partiler ise kapatılmayla yüzyüze. "Yerel dillerin" öğrenilmesine, bu dillerle radyo

ve televizyonda yayın yapılmasına yönelik çıkartılan kanunlar uygulanmıyor. 20 milyonluk Kürt halkına reva görülen, günde en fazla bir saatlik radyo ve televizyon yayınının önüne, yönetmeliklerle binlerce engel çıkartılıyor. En önemlisi de 12 Eylül faşizminin ürünleri olan Anayasa, MGK, DGM, YÖK, RTÜK gibi kurum ve kuruluşların varlıklarını sürdürüyor olması.

Tüm bunlar olurken, Türkiye, yasalar da yapılan bazı göstermelik değişiklikleri abartarak Avrupa'yı aldatmaya çalışıyor. Değişiyor gibi yaparak eski politikalarını sürdürmede usta olan Türkiye'nin bu planları tutmamışa benziyor. Yapılan değişikliklerin ise kağıt üzerinde kaldığı, pratikte uygulanmadığı, 5 Kasım 2003 tarihinde açıklanan AB'nin Türkiye'ye ilişkin "İlerleme Raporu"nda da dile getiriliyor.

Kopenhag Kriterleri'nin tam olarak uygulanması halinde bile Kürt sorununun temelden çözülemeyeceğinin bilincinde olan Partimiz, AB'den, Türkiye'nin bu prensipleri sulandırmadan uygulaması konusunda duyarlı olmasını, Kopenhag Siyasi Kriterleri tam olarak uygulanmadan Türkiye'ye tarih verilmemesini talep eder. AB'den, Kürt sorununu adını koyarak anmasını, bu konuda çifte standarttan vazgeçmesini, sorunun çözümü doğrultusunda adım atması için Türkiye'ye ekonomik ve siyasi baskı yapmasını ister. Günde en fazla bir saatlik Kürtçe radyo ve televizyon yayını Kürtlerle dalga geçme olarak değerlendiren partimiz, Avrupa kamuoyunda mücadeleye destek bulmak ve Kürt halkının taleplerini AB nezdinde dile getirmek amacıyla yurtsever güçleri ortaklaşa davranmaya çağırır.

Kürt sorunu konusunda AKP'nin ötekilerden farkı yok

3 Kasım 2002'de yapılan genel seçimler, son 40 yıldan bu yana Türkiye'nin kaderini belirlemede söz sahibi olan partile-

rin hezimetleriyle sonuçlandı. Seçimler sonucunda bu partilerin liderlerinden bir kısmı politika sahnesinden uzaklaştı. Buna karşılık, seçim sonuçları değişimden yana olan, ülkeye demokrasiyi getirecek, Kürt sorununun çözüm yolunu açacak yeni güçleri iktidara taşımadığı gibi, yılların kaşarlanmış CHP'sini de ana muhalefet konumuna yükseltti. Seçimler sonucunda, ülkenin bu duruma düşmesinde pay sahibi olan Milli Nizam Partisi, Milli Selamet Partisi ve Refeh Partisi geleneğinden gelenlerin oluşturduğu bir parti, AKP, tek başına ve ezici bir çoğunluk sağlayarak iktidara geldi. Halk yığınlarını ilelebet güdülecek sürü olarak görenlerin, Kürt muhalefetinin meclise yansımaları engellemek amacıyla konulan ve kendilerinin de uzun bir dönem onayladıkları yüzde 10 barajına takılmaları ve böylece bir kısım kemalist nitelikli ve düzen yanlısı partilerin defterinin kitleler tarafından dürülmesi ise tarihin bir ironisidir ve elbette olumludur.

AKP'nin ise ilkeli ve tutarlı bir politika yürütmesi, ülkeyi değişim yoluna sokacak adımlar atması beklenemez. Ne AKP'nin dünya görüşü ve programı buna müsaittir ne de AKP dönüşümü ve değişimi sağlayacak nitelikte kadro ve bilgi birikimine sahiptir. İslami bir tabana dayanan AKP'nin, tüm kurum ve kuruluşlarıyla demokrasiyi yerleştirme, insan haklarına saygılı bir yapı oluşturma, Kürtlerin en temel haklarını tanıma diye bir sorunu yok. O, demokrasi ve insan haklarını, kendisini tutucu asker-sivil bürokratların, kemalistlerin saldırılarından koruyup itidarını güvence altına alacak kadar, yani kendisine gerekli olduğu kadarıyla istiyor.

Geçmişte kemalistlerin, değişim karşıtı asker ve sivil bürokratların gözünde irticai güç olarak görülenler, laikliği ortadan kaldırıp İran benzeri bir hükümet kurmak istemekle suçlananlar, AB'ye üyeliği bir kurtuluş kapısı olarak görüyorlar. AKP, itidarını garanti altına almak, ordu-

dan ve kemalistlerden gelen şeriatçı suçlamalarını bertaraf etmek için AB üyeliğini arzuluyor, bu amaçla geçmiş hükümetlerden daha fazla çaba sarfediyor; AB'ye uyum yasalarıyla askerlerin etkinliğini sınırlamak, MGK'nın yapısını değiştirmek istiyor. Bu her şeye rağmen olumludur.

AKP'nin bu çabaları, derin devletin asker-sivil bürokratlarıyla arasında gerginlik yaratıyor. İmtiyazlarını, devlet çarkı üzerindeki belirleyici etkilerini kaybetmek istemeyen tutucu güçler, AKP'nin AB'ye üye olmak amacıyla yapmak istediği değişikliklere karşı direniyorlar, YÖK gerginliği sırasında olduğu gibi "ordu göreve" diyerek askeri darbe kışkırtıcılığı bile yapıyorlar. AKP iktidarı ise bu direnişleri kırmak için kararlı ve ilkeli bir tavır sergileyemiyor; atılan naralar, kışkırtılan şoven duygular karşısında geri adım atıyor; vatan, millet, sakarya nutukları eşliğinde düzene ayak uyduruyor.

AKP iktidarının, giderek ağırlaşan ve ülkenin öteki tüm sorunlarını derinden etkileyen Kürt sorununu çözme, bu amaçla çağdaş ve cesur bir program ortaya koyup köklü adımlar atma diye bir derdi yok. Aksine o da bu konuda geçmişte -ve hala da- kanlı bıçaklı olduğu kemalistlerden pek farklı düşünmüyor.

AKP hükümeti Kemalistlerin, sivil-asker bürokratların tepkisini çekmemesi adına, 15 yıllık kirli savaşın ürünleri olan köy koruculuğu, JİTEM, Özel Tim gibi kurumları ortadan kaldırmak için parmağını dahi oynatmıyor. Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasakları kaldırmak, okullarda Kürtçe eğitim verilmesini sağlamak amacıyla gerekli adımları atma yerine, AB'nin gözünü boyamak amacıyla 20 milyonluk bir halka radyo ve televizyonda günde en fazla bir saatlik yayını, şart ve şurta bağlayarak reva görüyor. Hazırladığı yönetmeliklerle Kürtçe kursların önüne sırat köprüsünden de zor olan engeller çıkartıyor. İstisnasız herkesin yararlanabileceği bir genel af yerine, "Topluma

Kazandırma Yasası” adı altında, insanlara teslimiyeti, pişmanlığı dayatıyor.

AKP Hükümeti’nin, 15 Kasım 2003 günü, İstanbul’da iki sinagoga yapılan bombalı saldırı ve akabinde İngiltere Konsolosluğu ile bir İngiliz bankasına yapılan benzeri saldırılara karşı aldığı tutum da, onun Kürt sorunu konusunda, eski hükümetlerden farklı düşünmediğini ortaya koyuyor. Hükümet sözcüsü, saldırılar sonrası yaptığı açıklamada, Avrupa ülkelerini, Türkiye’yi teröre karşı mücadelede yalnız bırakmakla, “teröristleri” desteklemekle suçladı, onları Türkiye’yi anlamaya çağırdı. Bu, Kürtlerin hak ve özgürlük mücadelesini “terör” olarak gösteren resmi politikanın devam ettirilmesi demektir; derin ve derin olmayana devlet, Kürt halkına uyguladığı terörü aklama çabasıdır; son 15 yılda 4 binden fazla Kürt köyünün yerle bir edilmesinin, milyonlarca Kürdün yerinden yurdundan edilip sürgüne gönderilmesinin, binlerce Kürt aydını, politikacısı, gazetecisi ve işadamlarının sokak ortasında veya kaçırılarak öldürülmesinden sorumlu olan Kontrgerilla, JİTEM, Özel Tim ve uşaklarının yaptıklarını onaylamadır.

Sinagoglara yapılan saldırılar sonrası hemen harekete geçen sertlik yanlısı, ırkçı şoven güçler, saldırıların devam edeceğini dile getirerek güvenlik önlemlerinin arttırılmasını, güvenlik güçlerinin “ellerini bağlayan prangalardan” kurtarılması gerektiğini, AB’ye üyeliğin bir kenara bırakılarak ülke güvenliğinin ön plana alınmasını, sıkıyönetim ilan edilmesini talep ettiler. AKP Hükümeti de her zaman olduğu gibi bu kez de, tehditlerden ürktü, daha önce güdüldü de olsa yapılan bazı reformlardan geri adım attı. Çıkarılan MGK yasasıyla askerlerin kısıtlanan bazı hakları, yasanın uygulanması için çıkarılan tüzük ve yönetmelikle tekrar kendilerine iade edildi.

Bununla da yetinmeyen AKP Hükümeti, insanlık dışı, kanlı saldırıları nalıncı keseri gibi kendine yontarak ondan faydalanmak istiyor. Terör Avrupa kapılarına kadar dayandı diyerek AB’yi ürkütmeye çalışıyor; terörün Avrupa’ya sıçramasını önlemek için, müslüman ülkelerinde “tek laik ülke” olan Türkiye’nin destek-

TC yöneticilerinin Kürtlere olan düşmanlığı sadece Türkiye Kürtleriyle sınırlı değil. Ayda bile olsa Kürtlerin en küçük bir kazanımı karşısında deli divane olan Türk yöneticileri, bu düşmanlıklarını gizleme gereği bile duymuyorlar. Kürdistan ulusal demokratik mücadelesini bastırmak için askeri ve siyasi paktlar oluşturan, öteki sömürgeci devletler İran, Irak ve Suriye ile her türlü ilişkiyi kuran Türk yöneticilerindeki Kürt düşmanlığı, özellikle son Irak savaşından sonra tam bir çılgınlığa dönüştü. 1992 yılında, İkinci Körfez Savaşı sonrası Güney Kürdistan’da kurulan Kürdistan Parlamentosu ve hükümetini hazmedemiyen Türk devletinin, bu yeni ve körpe oluşumu ortadan kaldırmak için her türlü yola başvurduğu, örgütler arasında nifak tohumları ektiği, bölgede yaşayan bazı Türkmenleri koçbaşı olarak kullanmak amacıyla örgütlediği, gizli-açık askeri operasyonlar yaptığı, PKK’nin bölgedeki varlığını bahane ederek Güney Kürdistan topraklarına defalarca girdiği, havadan ve karadan bombaladığı, onlarca yerleşim birimini yerle bir ettiği biliniyor.

lenmesi gerektiğini, bunun yolunun da Kopenhag Kriterleri konusunda ince ele-yip sık dokumayı, Kıbrıs sorununda çö-züm istemeyi bir yana bırakarak Türki-ye'nin bir an önce birliğin içine alınması olduğunu söylüyor.

Oysa terörü önlemenin yolu, devlet te-rörünü sistemleştirmek, bu terör karşısın-da sessiz kalıp onaylamak, kısıtlı olan hak ve özgürlükleri rafa kaldırıp, işkence ve baskıyı arttırmak değil. Aksine "ülke bölünüp parçalanır" korkusunu bir kenara bırakıp halk yığınlarını kelepçelerden kurtarmak, ülkede demokrasiyi tüm ku-rum ve kuruluşlarıyla yerleştirmek, insan haklarına saygılı, eşit ve paylaşımcı bir yapı oluşturmakla önlenir terör. Ne yazık ki Türkiye'nin görünür ve gizli yönetici-lerinde ne böylesine çağdaş, cesur ve de-ğişimci bir ruh var, ne de değişimden ya-na olan güçler yeterince örgütlü.

Kürt sorununun çözümü sınır ötesi maceralarda değil,

Türkiye'nin kendi sınırları içindedir

TC yöneticilerinin Kürtlere olan düş-manlığı sadece Türkiye Kürtleriyle sınırlı değil. Ayda bile olsa Kürtlerin en küçük bir kazanımı karşısında deli divane olan Türk yöneticileri, bu düşmanlıklarını giz-leme gereği bile duymuyorlar.

Kürdistan ulusal demokratik mücade-lesini bastırmak için askeri ve siyasi pakt-lar oluşturan, öteki sömürgeci devletler İran, Irak ve Suriye ile her türlü ilişkiyi kuran Türk yöneticilerindeki Kürt düş-manlığı, özellikle son Irak savaşından sonra tam bir çılgınlığa dönüştü.

1992 yılında, İkinci Körfez Savaşı sonrası Güney Kürdistan'da kurulan Kür-distan Parlamentosu ve hükümetini haz-medemiyen Türk devletinin, bu yeni ve körpe oluşumu ortadan kaldırmak için her türlü yola başvurduğu, örgütler arasında nifak tohumları ektiği, bölgede yaşayan bazı Türkmenleri koçbaşı olarak kullan-mak amacıyla örgütlediği, gizli-açık aske-

ri operasyonlar yaptığı, PKK'nin bölge-deki varlığını bahane ederek Güney Kür-distan topraklarına defalarca girdiği, ha-vadan ve karadan bombaladığı, onlarca yerleşim birimini yerle bir ettiği biliniyor.

Türk devletinin sözcüleri, Irak'ta BM'nin ilan ettiği, Irak uçaklarının uçuşuna yasaklanan bölgeyi korumakla gö-revlendirilen "Çekiç Güç"e üs vermiş ol-mayı, Güneyli Kürtlerin başına kakıyor-lar. "Nankör olmayın, bizim korumamız olmasaydı Saddam sizi yok ederdi" diye-rek Kürtlerden, "akıllı olmalarını", Türk devletinin çıkarlarına aykırı uygulamalar-dan uzak durmalarını istiyorlar. Kürtler, gönüllerine uygun davranmayınca da, "Saddam bize sizi ortadan kaldırmak için işbirliği önerdi ama biz kabul etmedik" diyor; böylece "keşke kabul etseydik di-ye" de hayıflanıyorlar.

Bir avuç namuslu, dürüst aydın ve ya-zarın dışında, sağcısından sözde solcusu-na, islamcısına, laik ve kemalistine kadar herkes, Güney Kürdistan'daki gelişmeler-den aynı kaygıyı duyuyor, bu parçada oluşturulan demokratik yapıyı küçümse-mek ve aşağılamak için her türlü karala-maya başvuruyor, ömürlerini halkının öz-gürlük mücadelesine adanmış, bu uğurda her türlü fedakarlığa katlanmış parti lider-lerini "aşiret reisleri", "savaş ağaları" ola-rak niteliyorlar. Türk hükümeti, küçümse-diği, karaladığı Kürt liderleri ve yönetici-leri, Irak Gecici Konseyi Başkanı ve he-yet üyeleri olarak kabul etmek zorunda kaldığında da, bunlara en düşük düzeyde karşılama protokolu uygulayarak ulusla-rarası kuralları ayaklar altına almaktan çe-kinmiyor. Hakkını isteyen ve bu amaçla gösteri yapan memuru, işçiyi, öğrenciyi acımasızca coplayıp dağıtan Türk polisi, sağcısı ve sözde solcusuyla Kürt düşmanı güçlerin Kürt liderlerine karşı yaptıkları izinsiz eylemlere tam bir özgürlük tanı-yor, eylemcileri kışkırtarak Kürt liderlere gözdağı vermek istiyor.

ABD ve müttefiklerinin Irak'a müda-

helesi öncesinde, bu ülkeyle, alacağı mad-di yardım ve Kürt halkının geleceği ve iradesi üzerine çirkin pazarlıklar yapan Türk devleti, savaşta kaçırıldığı trene yeni-den binmek için çıkardığı ikinci tezkereyle de amacına ulaşamadı. ABD, bir kısım Türkmenler de dahil, Iraklı tüm güçlerin Türk ordusunun Irak'a gelmesine karşı gösterdikleri direnci dikkate alarak, Türk-leri Irak'a davet etmekten vazgeçti. Ama Türk devleti Güney Kürdistan'a yönelik planlarından vazgeçmiş değil. Kürtlerin kendi topraklarında kendi yönetimlerini oluşturmalarını, huzur ve güveni sağla-malarını hazmedemeyen Türk devleti, Irak'ın diğer yerlerine oranla oldukça sa-kin ve güvenli olan Güney Kürdis-tan'da karışıklıklar çıkartıyor. Bu iş için orada bulunan özel askeri güçlerini, ör-gütlediği bir kısım Türkmenleri kullanı-yor. Birkaç gün önce, faileri olarak 4 Türkün tutuklandığı, YNK ve PDK'nin Kerkük bürolarına yapılan bombalı saldı-rının, Türk devletinin son marifeti oldu-ğuna kuşku yok.

Türk devleti bununla da yetinmiyor. KADEK'in yeni adıyla KGK'nin bölge-deki varlığını bahane ederek, Kuzey Kürt-lerini ABD ve Güney Kürtleriyle karşı karşıya getirmek istiyor. ABD'ye, "Terö-rist olarak gördüğün KADEK'i ya ortadan kaldır ya da ortadan kaldırmak için bize yardımcı ol, KADEK bölgede kaldığı müddetçe, bölgedeki askeri varlığımızı kabul et; suikast, bombalama, saldırı gibi eylemlerimize göz yum" diyor.

Oysa sorunların çözümü Kandil dağla-rında değil. Bizzat bu ülkenin içinde, İs-tanbul'da, Ankara, İzmir, Adana'da, Der-sim, Diyarbakır, Van ve Hakkari'de. Çö-züm demokraside, insan haklarının eksik-siz uygulanmasında, Kürtlerin ulusal ve demokratik haklarını tanımada, militarist çarkı dağıtıp yerine barışçıl ve uygar bir yapı oluşturmada.

Ama bunları ne geçmişin düzen parti-leri gerçekleştirdi, ne de iktidarını koru-

mak için sertlik yanlılarının, derin devle-tin asker ve sivil brokratlarının, kemalist-lerin saldırıları karşısında sinen, onların dümen suyuna giren ve gönüllü olarak dü-zenin bir parçası haline gelen AKP iktida-rı gerçekleştirebilir.

Bunları gerçekleştirecek olanlar, Türk ve Kürt halklarının değişimden yana olan, devrimci ve demokrat güçleridir, emekçi yığınlardır, çağının bilincine varmış dü-rüst ve yürekli aydınlardır. Türkiye'ye de-mokrasiyi getirecek, Kürt halkına eşit haklar tanıyan yapıyı oluşturacak olan güçler, tarihin labirentlerinde kalanlarla, tarihin çarkını geri çevirmek isteyenler değil, değişimden yana olan zinde güçler-dir.

Partimiz, bu güçleri, **Türkiye'ye De-mokراسi, Kürdistan'a Federasyon** mü-cadelesinde el ele vermeye çağırır.

İmralı Konsepti Kürtleri pasifize etmeye yönelik

Abdullah Öcalan'ın yakalanıp İmralı adasına getirilmesiyle birlikte Kürt ulusal demokratik hareketinde ortaya çıkan yeni durum, içinde olumlu ve olumsuz öğeleri taşıyarak devam ediyor.

Türkiye'nin gerçek yöneticileri olan derin devletin asker-sivil bürokratlarınca hazırlanan ve Abdullah Öcalan vasıtasıyla ve lideri olduğu örgüt eliyle uygulamaya konulan İmralı konsepti uyarınca, Kürtleri pasifize edip teslim alma, ulusal demokratik mücadelenin hedefini şaşır-tma, zihinlerde karmaşa yaratma çabaları tüm hızıyla sürüyor.

Türk yöneticileri, PKK eliyle terörize ettikleri Kürt ulusal hareketinin içini, KA-DEK veya yeni adıyla KGK eliyle boşalt-mak istiyor. İçi boş "demokratik cumhuri-yet", "Türkiye üst kimliği çerçevesinde demokratik özgür birlik" gibi teranelerle, halkın bilincini bulandırmaya çalışan İm-ralı konseptinin uygulayıcıları, bu içi boş ve kof söylemlere karşı çıkanları da "ba-rış karşıtı, savaş taraftarları" olarak kara-

lamaktan geri durmuyorlar; teslimiyeti “barış” diye lanse etmekle, bu yüce kavramın içini boşaltıyorlar.

Otonomi, federasyon, bağımsız devlet gibi çözüm önerilerini dar milliyetçi, aşiret reisleri ve feodallerin çözümü olarak niteleyen Abdullah Öcalan ve onun peşinden gidenler, bu kavramlarla birlikte, içini boşaltarak önerdikleri “özgür ve gönüllü birlik” gibi kavramları da kirletiyorlar. Kürt halkıyla ilgili ne kadar kurum, değer ve kavram varsa içini boşaltmayı kendine görev edinen Öcalan ve yönetimindeki örgütü, Türkiye’ye karşı ateşkes ilan ederken, Genel Kurmay’ın uygun gördüğü biçimde, askeri güçlerini Güney Kürdistan’a çekerek orada gerginliklere ve çatışmalara neden oluyor.

KADEK’in, yeni adıyla KGK’nin yöneticileri, defalarca bir genel af çıkması halinde silahları tümünden bırakıp tamamiyle “demokratik cumhuriyet”in hizmetine gireceklerini açıklamalarına rağmen, devlet genel af çıkarmayıp, KADEK’in silahlı güçleriyle birlikte Güney Kürdistan’da kalmasını istiyor. Devletin amacı belli: Abdullah Öcalan yönetimindeki KADEK ve gerillaları eliyle, Kuzey Kürdistan’daki hareketi kontrol altında tutmak, diğer yurtsever örgütleri baskı altına almak, ulusal demokratik hareketin gelişip güçlenmesini önlemek, KADEK’in bölgedeki varlığını bahane ederek Güney Kürdistan’a müdahale etmek.

Devletin planları bu kadar açıkken, Türkiye’nin sınırları üstüne titreyip üniter devleti savunan, Türkiye’ye karşı ateşkes ilan edip, şiddetin sorunu çözmediğini, aksine ağırlaştırdığını belirten KADEK’e düşen, silahlarını bugüne kadar zarar verdikleri Güneyli Kürtlere teslim edip oradaki sivil yaşama katılmaktır.

Çözümün biçimi demokratik federasyon

Abdullah Öcalan’ın yakalanmasıyla birlikte daha da önem kazanan legal mü-

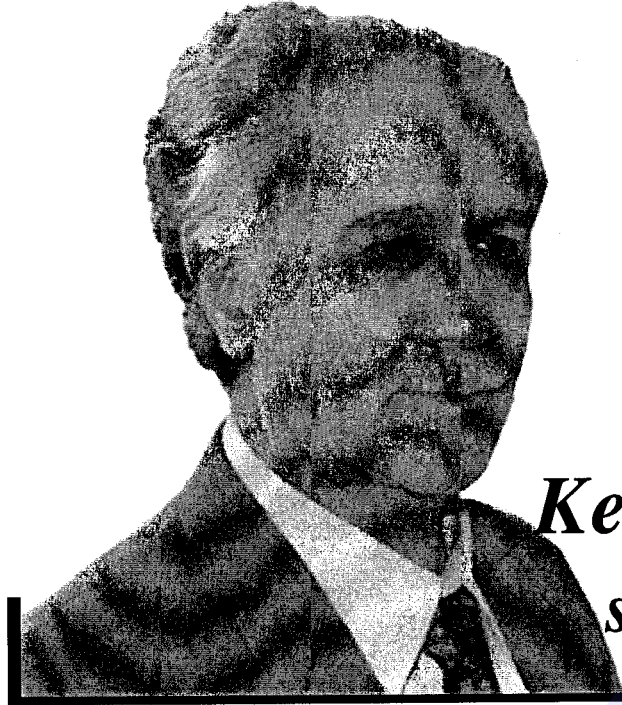
cadele ve bu mücadeleye uygun örgütler oluşturma, gündemdeki ağırlığını koruyor. Bu alanda yapılan çalışmalar yeni ve gerektiği kadar güçlü olmamasına karşın, olumlu ve gelecek için umut vericidir. Devletin dayattığı teslimiyet politikasını kabul etmeyip ulusal demokratik temelde legal mücadeleyi sürdürmeye kararlı olan güçler, devlet terörünün yanı sıra bir de KADEK’in baskı ve fiili saldırılarıyla yüz yüzelere. Ayrıca bu güçler, kamuoyunu aydınlatacak, onlara gerçekleri anlatıp bilinçlendirecek yeterli araçlardan da yoksunlar.

Partimiz, İmralı konseptini reddeden, Kürtlerin ulusal demokratik talep ve değerlerine sahip çıkan ve bu temelde özgürlük, demokrasi için mücadele eden Kürt örgütlerini, kişi ve kurumlarını, oluşturulan legal kurumlara sahip çıkmaya; birlikte, legal, yeni, çok sesli ve çok renkli kurumlar oluşturmaya çağırır.

Kuzey Kürdistan’da, Kürt sorununun çözümünü Kürt halkına kendi kaderini tayin hakkının tanınmasında gören ve bu hakkın federasyon biçiminde kullanılmasını öneren Partimiz, içi boş “demokratik cumhuriyet”, “Türkiye üst kimliği çerçevesinde demokratik ve özgür birlik” gibi formülasyonları kabul etmeyen Kürt partilerini, ulusal demokratik mücadeleyi yükseltmeye, aralarındaki işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmeye, PNK-Bakûr (Kürdistan Ulusal Platformu) ve Avrupa Kürt Platformu-PLATFORM gibi örgütlenmeleri güçlendirmeye çağırır.

Zafer er ya da geç, zalimlerin, zorba ve diktatörlerle onların değirmenine su taşıyanların değil, ulusal demokratik haklarını elde etmek için her türlü fedakarlığa katlanan, bu uğurda kararlı biçimde mücadele eden Kürt halkının ve onun yurtsever güçlerinin olacaktır.

Aralık 2003

Kemal Burkay'la söyleşi

Sayın Ali Usta, sitemize gönderdiği mektupta benimle bir söyleşi yapmak istediğini belirtmiş ve sorular iletmişti. Belli bir yayın organı veya site adına olmadığı için kendisinin de onayını alarak, bu soruları sitemizin soru-cevap köşesinde yayınlanmak üzere cevaplamayı uygun buldum. Sorular ve cevapları aşağıdadır:

Bu yazı
www.kurdistan.nu
sitesinden
alınmıştır

"PSK Kuzey Kürdistan'da, Kürtler tarafından oluşturulan ilk sosyalist partidir."

Sayın Burkay Kürdistan Sosyalist Partisi (Partiya Sosyalist a Kurdistan-PSK) ne zaman ve ne için kuruldu? Neler yaptı, neler yapamadı? Geriye dönüp baktığınızda ne görüyorsunuz?

PSK'nin kuruluşu için hazırlık çalışmaları 1974 yılı boyunca sürdü ve PSK, o zamanki adıyla Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, 1974 yılının son gününde, yılbaşı gecesi Ankara'da, bir kurucu arkadaşımızın (Ziya Acar'ın) evinde yapılan toplantıda, tüzüğü benimsenerek kuruldu. İlk yedi kurucu üye aynı zamanda partinin

ilk Merkez Komitesi'ni oluşturular. TKSP, 1992 yılında yapılan 3. Kongresinde adını Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK) olarak değiştirdi, yani "Türkiye" sözcüğünü kaldırdı.

PSK Kuzey Kürdistan'da, Kürtler tarafından oluşturulan ilk sosyalist partidir. Daha önceki dönemde biz kürt sosyalistleri legal Türkiye İşçi Partisi içinde çalışıyorduk. TİP, bir sosyalist parti olarak Kürt sorununda da, diğer partilerden farklı, demokratik ve olumlu bir yaklaşıma sahipti. 1970 yılında yapılan 4. Büyük Kongresinde Kürt sorunuyla ilgili

oldukça ileri, olumlu bir karar aldı; ama daha sonra yöneticiler mahkemeler karşısında bu kararı gereği gibi savunmadılar. TİP daha sonra da Kürt sorunu konusunda geri adım attı. Bu nedenle yollarımız ayrıldı.

Ayrıca, emeğin mücadelesini ilk plana alan Türk solu, nerdeyse bir bütün olarak, Kürt sorununu ikincil derecede ve sosyalist bir iktidar kurulduktan sonra çözülecek bir sorun olarak gördü. Türk solu Kürtler üzerindeki baskıları dile getirmeyi, sorunu gerçek boyutlarıyla tanımlamayı, sorunun çözümü için gerçekçi bir program oluşturmayı başaramadı. Tüm bu nedenlerle, bu görevi üstlenecek bir Kürdistan Sosyalist Partisi gereğini duyduk.

Partimizin ömrü 30 yıla ulaştı. Bu süre içinde PSK'nin Kürdistan politikasında, teorik, örgütsel, kültürel alanlarda önemli bir rol oynadığı kanısındayım. Böylesine bir söyleşide, böylesine kapsamlı bir soruya cevap olarak özetle şunları söyleyebilirim:

Öncelikle PSK teorik alanda Kürt sorununun tanımını yaptı, Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısını tahlil edici önemli bir çalışma yaptı, ulusal kurtuluş mücadelesinin stratejik hedeflerini belirledi. Kuzey Kürdistan bakımından bu ilk kez olmaktadır. Biz Kürt sorununu bir ulusal sorun olarak tanımladık ve Kürdistan'ın sömürge durumunu ilk kez teorik planda açığa kavuşturduk ve kamuoyu önünde tartıştık. Kürdistan devriminin ilk aşamasını **ulusal demokratik devrim** olarak niteledik. Buna uygun bir **ulusal cephe** gereğini belirledik ve bunu hedef olarak koyduk. Çözüm için de iki seçeneğe bir öneride bulunduk. Duruma göre, **eşitlik temelinde federatif çözüm veya ayrı devlet**.

PSK başından beri zorunlu olarak gizli, yani illegal örgütlendi. 12 Eylül öncesi altı yıllık nisbeten demokratik koşullarda mücadelesinin ağırlığı yurt içinde idi. Bu dönem bizim açımızdan yurt içinde yoğun bir örgütlenme ve eylem dönemi oldu. Bildiğiniz gibi, 1975 yılından başlayarak **Özgürlük Yolu** adında teorik dergi çıkardık. Yine bir süre de **Roja Welat** adında iki dilde (Kürtçe-Türkçe) gazete çıkardık. **Özgürlük**

Yolu Yayınları arasında teorik nitelikte ve Kürt tarihi, edebiyatıyla ilgili Kürtçe-Türkçe kitaplar yayınladık.

Bu dönemde bize yandaş olarak örgütlenen **Devrimci Halk Kültür Dernekleri (DHKD)** adlı kitlesel dernekler Kürdistan'ın pek çok il ve kasabasında ve Türkiye'nin metropollerinde örgütlendi. **Newroz** bayramının Kuzey Kürdistan ve Türkiye'de kutlanması ilk kez bu dönemde DHKD'ler eliyle başlatıldı. Bu dönemde 1 Mayıs gösterileri dahil, Kürdistan'da ve metropollerde bir dizi kitle gösterisine katıldık. **Sosyalist dünya görüşünün Kürt aydınları ve emekçileri arasında yayılmasında, Kürt ulusal bilincinin kitleler arasında dal budak salmasında, ulusal coşkunun yükselmesinde partimiz önemli bir rol oynadı.** Kürdistan'ın birçok ilinde, özellikle Diyarbakır, Ağrı, Bingöl, Van, Muş, Hakkari ve Siirt'te geniş bir kitle desteği kazandık. Bu bölgede ırkçı-faşist hareketin püskürtülmesinde önemli bir rol oynadık.

Gösterdiğimiz bağımsız adaylarla **Diyarbakır (1977)** ve **Ağrı (1979)** gibi iki önemli ilde belediye başkanlığı seçimlerini kazandık. Sol ve Kürt hareketi bakımından, Kuzey Kürdistan'da ve Türkiye'de bu da bir ilkti.

12 Eylül darbesinden daha önce rejim bize karşı operasyon başlatı. Darbe ve faşist rejim ise bunu derinleştirdi. Tüm sol ve yurtsever örgütler gibi biz de önemli kan kaybına uğradık. Ben ve bir bölüm yönetici kadromuz Kuzey Kürdistan'ın dışına çıktı. Ama mücadelemiz durmadı. Ağır faşizm koşullarında yurt içinde mücadeleyi bu koşullara uygun biçimde aksamasız sürdürdük. Yurt dışında da mücadelemiz, hem daha önce burada varolan, hem de yurt dışına çıkan kadrolar eliyle, **basın-yayın, diplomasi, kültürel çalışmalar ve kitle eylemleri** planında birhayli güçlendi.

Yurt içi ve yurt dışındaki örgütlü mücadelemiz durmaksızın bugüne kadar geldi. Partimiz bu 30 yıl boyunca sosyalizm ve ulusal kurtuluş yolundaki mücadelede önemli bir emeğin sahibidir. Yurt içinde ve dışında, örgütlü legal mücadele planında

(HEP, DEP, DDP, DBP gibi legal partilerin kuruluşlarına katkıda bulunarak, çalışmalarına destek vererek; yurt dışında KOMKAR, KOMJIN, KOMCIVAN, IMK gibi, bazısı emekçi ağırlıklı kitle örgütlerinin oluşmasına ve çalışmalarına destek vererek (Salt KOMKAR'ın yurt dışındaki etkinliği, eylem düzeyi somut bir örnektir) yurtsever güçlerin örgütlenmesi için birhayli çaba gösterdi. UDG, Hekvaki, Sol Birlik, TEVGER, dört parça için "Ulusal Kongre" gibi ulusal cephe ve kurumlar oluşturmaya yönelik çalışmalarının içinde yer aldık, hatta çoğunda başı çektik. Son olarak çok sayıda politik ve demokratik örgütün, inisiyatifin içinde yer aldığı Avrupa Kürt Platformu'nun oluşmasında önemli payımız var.

Yurt içinde ve dışında onlarca periyodik yayın (aylık dergi, haftalık ve 15 günlük gazeteler, değişik batı dillerinde bültenler) çıkardık. Bize yandaş birçok yayınevi, Kürt dili, tarihi ve mücadelesiyle ilgili olarak toplam olarak sayıları yüzlere ulaşan kitaplar ve broşürler, yayınladı. Bu yayınlar küçük bir kütüphane tutacak boyutlara ulaştı.

Bu dönem boyunca Kürtçe-Türkçe ve çeşitli batı dillerinde yüzlerce bildiri ve rapor yayınladık.

Bu dönem boyunca onlarca, hatta yüzlerce konferansın, toplantının, yürüyüşün, kültür gecesinin düzenlenmesine, gerçekleşmesine öncülük ettik veya içinde yer aldık. Kürt sorunuyla ilgili ilk uluslararası konferans bizim girişimimizle 1989 yılında **Bremen**'de toplandı. **Bonn Konferansı** Partimizin girişimiyle toplanan diğer bir uluslararası büyük konferanstı. Bu yıllar boyunca, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere, hiçbir Kürt partisinin yapmadığı ölçüde, yoğun bir diplomasi yürüttük. Parlamento ve üst düzey hükümet temsilcileriyle, siyasi parti liderleriyle, dışişleri bakanlarıyla görüştük. Benim başkanlığında bir parti heyeti üç kez davetli olarak **Avrupa Parlamentosu**'nu ziyaret etti ve orada Yeşiller Grubu'nda ve Politik Komisyon'da konuşmalar yaptım.

Bu 30 yıl boyunca Kürdistan'ın diğer parçalarındaki mücadeleye elimizdeki tüm olanaklarla dayanışma gösterdik.

Bu kararlı, yorulma bilmez ve çok yönlü çalışma sayesinde ki PSK 30 yıl boyunca, ayakta kalmayı başardı. Ve partimiz bütün bu çalışmaları bağımsız politikasından taviz vermeden, ilkelerinden sapmadan, büyük ya da küçük herhangi bir güce bağımlı duruma düşmeden yaptı. Bunun içindir

Yanlış bir yolda giden, mesafe almış görünse bile sonuçta hem bir yere varamaz, hem de zamanın yanı sıra çok şey yitirir. Biz bu konuda, haklı olarak övünç duyacak kadar sağlıklı hedefler belirlediğimiz kanısındayız. Başından beri demokrasi mücadelesine, faşizme karşı mücadeleye önem verdik (O dönemde Türk ve Kürt solundan, yurtsever kesimden kimileri demokrasi mücadelesiyle alay etmekteydiler. Kürt kesiminde kimi çevreler, faşizme karşı mücadele bizi ilgilendirmez diyorlardı. Bunların demokrasi mücadelesinin önemini kavramaları için yılların ve üstlerinden 12 Eylül merdanesinin geçmesi gerekti).

Biz daha baştan federasyonun gerçekçi bir çözü olduğunu söyledik. (Kuzeyli Kürt örgütlerinin çoğu, nerdeyse tamamı bu istemle de yıllar boyu alay ettiler, onu küçümsediler. Bunun küçümsenecek bir istem olmadığını, aksine koşullara daha uygun düştüğünü anlamaları yine yılları aldı).

Bazıları, koşullar uygun mu değil mi diye düşünmeden silahlı mücadeleyi fetiş haline getirdiler, temel ve başlıca mücadele biçimi saydılar. Bunların da yanlışlıklarını anlamaları için en azından bir 20 yıl geçmesi ve büyük yıkıntıların yaşanması gerekti..

ki PSK aynı zamanda hem ulusal saflarda, hem de dış kamuoyunda saygın bir örgüttür.

Bize zaman zaman, bütün bunları görmez veya görmek istemez gibi, “ne yaptınız?” diyenler var. İşte bütün bunları yaptık. Bir tek şeyi yapmadık: silahlı mücadele. Bunu da neden yapmadığımızı geçmişte pek çok kez tartıştık. Koşulları yokken silahlı mücadeleye girmek, size değil karşı tarafa yarar. PKK'nın durumu, kendisi ve Kürt toplumu bakımından yol açtığı yıkıcı sonuçlar ortada.

Politikada bir lider ya da örgüt için en önemli ve başta gelen niteliklerden biri hedefi doğru saptamaktır. Bunu yapamayan zaten daha baştan kaybetmiş demektir. Yanlış bir yolda giden, mesafe almış görünse bile sonuçta hem bir yere varamaz, hem de zamanın yanı sıra çok şey yitirir. Biz bu konuda, haklı olarak övünç duyacak kadar sağlıklı hedefler belirlediğimiz kanısındayız. Başından beri demokrasi mücadelesine, faşizme karşı mücadeleye önem verdik (O dönemde Türk ve Kürt solundan, yurtsever kesimden kimileri demokrasi mücadelesiyle alay etmekteydiler. Kürt kesiminde kimi çevreler, faşizme karşı mücadele bizi ilgilendirmez diyorlardı. Bunların demokrasi mücadelesinin önemini kavramaları için yılların ve üstlerinden 12 Eylül merdanesinin geçmesi gerekti).

Biz daha baştan federasyonun gerçekçi bir çözüm olduğunu söyledik. (Kuzeyli Kürt örgütlerinin çoğu, nerdeyse tamamı bu istemle de yıllar boyu alay ettiler, onu küçümsediler. Bunun küçümsenecek bir istem olmadığını, aksine koşullara daha uygun düştüğünü anlamaları yine yılları aldı).

Bazıları, koşullar uygun mu değil mi diye düşünmeden silahlı mücadeleyi fetiş haline getirdiler, temel ve başlıca mücadele biçimi saydılar. Bunların da yanlışlarını anlamaları için en azından bir 20 yıl geçmesi ve büyük yıkıntıların yaşanması gerekti..

Partimiz daha birçok konuda öncü ve ileri görüşlü politikalar oluşturdu. Daha 1980'li yılların sonlarında Kürt yurtsever hareketi için legal bir partinin gereğini ve önemini savunduk. Buna karşı çıkanlardan, “ihanet” sa-

yanlardan biri PKK idi, sonradan içine girip dejenere etti (HEP ve DEP olayı).

1990'lı yılların başlarında Kuzey Kürdistan'da kitle hareketinin kabarma koşullarını fark ettik ve barışçı kitle gösterileri için çağrı yaptık. Nitekim, özellikle Newroz kutlamaları döneminde barışçı kitle hareketi öyle yükseldi ki bölgeye koşturan Paşazade Erdal İnönü, gördüğü manzara karşısında “Güneydoğu'yu kaybettik!” diye kederli demeçler verdi. Ne var ki bu kez de “Apozumuz”un imdatlarına yetişmesi çok sürmedi. “Nisan Tezleri” diye Leninvari bildiri yayınlayarak “bu ilkbaharda ayaklanıp kentleri ele geçireceğiz” dedi ve kitleleri ayaklanma hazırlığına çağırdı! Böylece güzelim kitle hareketini sabote etti. Bu temelsiz dayanaksız çağrı, Türk devleti için aranıp da bulunmaz fırsat oldu, “ayaklanma bastırıyorum” diyerek Nusaybin'de, Cizre'de, Şırnak'ta bayram alanlarını kan tarlalarına çevirdi, kitle hareketini boğdu.

Elbet, aradan geçen 30 yıla rağmen, ne yazık ki nihayi amaçlarımıza ulaşmış değiliz. Sosyalizm gibi şu anda ne yazık ki uzak bir hedef bir yana, hala Kürt halkının özgürlüğünü de sağlayabilmiş değiliz. Yeterince kitlesel ve güçlü bir örgüt de değiliz. Ama son kongredeki konuşmamda da belirttiğim gibi, bu durumun nedenleri arasında bizden kaynaklanan eksikler kusurlar olsa bile (eksik ve kusurumuzun ne olduğu tartışılabilir, biz de zaman zaman tartışıyoruz), asıl olarak parti ve ulus olarak içinde bulunduğumuz koşulların, yani objektif nedenlerin etkileyici ve belirleyici olduğu kanısındayım.

Ben kendi hesabıma PSK'nın bu 30 yıllık mücadelesinden ve bunun ürünlerinden onur duyuyorum. Benim açımdan bu, TİP içindeki yıllar da dahil, kırk yıl boyunca süren soluksuz bir çalışma idi.

O umut ve kanıdayım ki yoldaşlarım bundan böyle de bu çalışmayı yorulmadan sürdürecekler ve ben de, yönetici planda olmasa bile, bir üye ve bir yazar olarak katkılarımı sürdüreceğim.

PSK Genel Sekreterliği'nden ayrılmanız yalnızca “uzun yolda soför değişimi iyidir”

mantığı mı? Ya da sizin kendi edebiyat çalışmalarınıza daha fazla zaman ayırma ihtiyacı mıydı? Yoksa bazıların iddia ettiği gibi partinin adı da dahil olmak üzere, partide bazı değişikliklere gidilerek Türkiye'de legal politika yapma düşüncesinin parti organlarıncaya benimsenmemesinden mi kaynaklandı?

Genel Sekreterlikten ayrılmamın nedeni, elbette yalnızca uzun yolda şoför değişiminin yararı değildir. Ama bu bile tek başına yeterlidir. 29 yıllık bir yöneticilik, bu zor ve yorucu görev, zaten, kendi başına çok uzun değil mi? Bence neden bu kadar uzun bir süre bu görevi sürdürdüğüm merak konusu olmalıydı asıl. Ben yeterince yaptım, direksiyona artık öteki yoldaşlarım geçsin, onlar sorumluluk üstlensin, benim yaptığım işleri yaparak daha çok deney kazansın istedim. Ayrıca demokratik bir örnek olsun istedim. Görevi devretmemin temel nedeni budur.

Gizliliğe artık gerek kalmadığını, program ve tüzükte belli düzenlemeler yapılarak tümüyle legal biçimlere geçilmesi önerisini de 8-10 yıldan beri yapmaktayım. Ama buna örgüt, ve en üst organ olarak da kongre karar verir. Bizim örgütümüz hala buna hazır değil. Ben görüşlerimi dile getirdim ve sonuca da saygılı davrandım. Belki ben yanılıyorum. Ama yöneticilik görevlerini bırakmamda neden bu değil. Böyle bir öneri daha hiç gündemde değilken de, 1988

Türk Ceza Yasası'na göre PSK'yı yönetmenin cezası en az 15 yıl, "suçun" zaman aşımı ise yine bir o kadar.. Gelecekte durum değişir mi bilemem. Bir genel af çıksa dönebiliriz. Ama buna niyetleri yok.

Öte yandan, dönmek mümkün olsa da artık yönetici planda hiçbir örgütte politika yapmak istemiyorum. Ben 40 yıl en önlerde koştum; görevimi yaptığım kanısındayım. Ama bu politikadan çekilmek anlamına gelmez. Şu anda da, yönetici planda olmasa bile, partime ve halkıma karşı görevlerim var ve bunları yapıyorum. Bu anlamda siyasi kavganın içindeyim. İnsanın kendisi bakımından bile olsa, geleceğe ipotek konamaz elbet; ama öyle sanıyorum ki özgürlük ve adalet için bu kavgamız ölünceye kadar sürer, sürmeli.

yılında görevi yurt içindeki yoldaşlara devretmek istedim.

"Edebiyat çalışmalarına daha fazla zaman ayırma" meselesine gelince. Buna "yazı çalışmalarına" demek daha doğru olur. Zaten "edebiyata zaman ayırmak istiyorum" diye bir şey de demedim. "Yazı çalışmalarına, kitaplarımın yayınına daha çok zaman ayırmak istiyorum" dedim. Çünkü ben sadece edebi konularda yazan biri değilim. Teorik konularda ve güncel politikaya ilişkin daha çok yazdım; tarih ve dil konularında da. Ama şiire ve diğer bazı edebi ürünlere (piyes, mizah öyküleri, çocuk öyküleri gibi) de zaman ayırdım. Zaten bunların bile çoğuna siyasi bir içerik verdim. Edebiyat yaşamın dışında bir şey değil ki. Eğer siyasi bir kavganın içindeyseniz bu şiirinize de yansır, mizah siyasi bir mizah olur.

Kaç yıldır sürgünde yaşıyorsunuz? Sürgün hayatınızı kısaca anlatabilir misiniz?

Ben nedense bu "sürgün" lafını fazla kullanmıyorum. Dah çok "yurtdışı" diyorum. Elbette ülkemizi isteyerek değil, siyasi baskı sonucu terk ettiğimiz için sürgünde sayılırız. Ama yenilgi, acı, bezginlik ve hasret gibi şeyler çağrıştırdığı için "sürgün" sözüne pek içim ısınmadı. Bu açıdan kendimi bir sürgün gibi de hissetmedim hiç. Yurt dışında da mücadelemi, çalışmamı yorulmaksızın sürdürdüm. Hastalık derecesinde bir "hasret", hele hele bezginlik, yenilgi duygusu hiç duymadım. Elbette içimde ülkenin ve halkımın özgür olmamasından,

bu azgın, acımasız zulüm rejiminin sürmesinden ileri gelen bir acı var. Ama bu zalim rejime karşı kavga sürüyorsa acı da hafifler, onun yerini emeğimizin ürünlerinin yarattığı sevinç alır.

1980 başından beri, yani tam- 24 yıldır yurt dışındayım. Yurt dışındaki yaşamım az çok herkesçe biliniyor: Parti ve yazı çalışmaları, oradan oraya koşturmak, parti toplantıları, konferanslar, görüşmeler... Başımı kaşıyacak zamanım olmadı. Bu süre içinde Avrupa ülkelerini birçok kez dolaştım, iki kez davetli olarak SSCB'yi, Moskova'yı ve Leningrad'ı ziyaret ettim, Avustralya'ya gittim. Bir tek Amerika'ya gitmedim. (Bundan böyle fırsat bulursam gitmek istiyorum). Yine 1981'de İran üzeri Doğu Kürdistan'a, 1992-1994'te ise iki kez Güney Kürdistan'a gittim, orada bir yıl kaldım. Kendi ülkemin diğer parçalarına bile hep illegal yollardan gidip gelmek zorunda kaldım.. Okurlar bu satırları okuduğunda bir kez daha Güney Kürdistan'da olacağım.

Şimdiye kadar yayınlanmış kaç kitabınız bulunuyor, adlarını ve alanlarını yazarmısınız?

Otuzdan fazla kitabım, bir o kadar da broşürüm yayınladı. İçlerinde 7-8 şiir kitabı (Dört tanesi aynı zamanda Kürtçe), Kürdistan tarihinin birinci cildi, Anılarımın birinci cildi, Kürtçe Dil dersleri Kitabı (Baran adıyla), çocuk kitapları (Kürtçe), mizah yazıları (bazısı değişik isimlerle), iki piyes, "Seçme Yazılar"ın iki cildi, dergi ve gazetelerde çıkan yazılarımdan bir bölümü (kitap halinde) basıldılar. 3-4 kadar da Kürtçeden Türkçeye, bir tane İngilizce'den kürtçeye çeviri var.

Bazı kitaplarım diğer dillere çevrildiler. (Kürdistan Tarihi'nin birinci cildi Yunanca ve Bulgarca basıldı. Şiirlerimden seçmeler (iki kitap-biri rübailer) ve bir çocuk kitabım Almanca basıldı. Şiirlerim çok çeşitli dillere çevrildi.

Basılan kitaplarımın adını tek tek vermeyeyim. Merak edenler, bizim sitemizde (www.kurdistan.nu) benim arşivdeki Türkçe ve Kürtçe biyografime, ayrıca Roja Nu

sitesine bakabilirler.

Anılarımın geriye kalan üç cildi (belgelerle birlikte) yazılmış hazır, sadece basım için uygun zamanı bekliyorum. Son olarak basım öncesi bir daha gözden geçireceğim. 2. Cilt, bir ihtimal bu yıl basılabilir. Ayrıca gazete ve dergilerde çıkan pek çok yazım, röportajlarım yayınlanmış değil. Bir bölümünü 6 kitap (ikisi Kürtçe) geçen yıl yayınladım. Bir bölümü de yayın için hazır; uygun bir zamanda belki basılır.

Tarihin 2. Cildi için çalışmayı ise yakında başlatmayı düşünüyorum.

Abdullah Öcalan'ın yakalanması ve ardından PKK'nın çözülmesi, en son, KONGRA GEL süreci hakkındaki düşüncenizi alabilir miyim? PKK ya da Öcalan nerede hata yaptı?

Öcalan'ın yakalanması ve daha sonrası için onun ve partisinin politikasındaki değişikliklerle ilgili olarak görüşlerimi birçok kez yazdım, tekrarlamayı gereksiz buluyorum. Kongra Gel ise kanımca yeni bir durum, bir çıkış yolu değil. Önemli olan, yaz boz tahtası gibi isim ve biçim değiştirmek değil, eski yanlışlardan kurtulmak, önüne doğru politikalar koymak. Ama İmralı'nın yönlendirmesinden kurtulmadıkça (ki bu kolay değil) bir şey değişmez, örgüt bir Kürdistan örgütü değil, Apo örgütü olur. Apo'nun ise kimin hizmetinde olduğu ortada.

"PKK ya da Öcalan nerede hata yaptı?" diye sormak bence yanlış. "Nerede yapmadı?" diye sormak gerekir..

DEHAP'ın, yerel seçimlere SHP'nin çatisı altında girmesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Kısaca HAK-PAR üzerine de görüşlerinizi alabilir miyim?

Öcalan yakalandığından beri DEHAP'da sözde değişime, "demokratik cumhuriyet" gibi garipliklere ayak uydurabilmek için hazan yaprakları gibi savrulup duruyor. Mevlana gibiler, herkesle işbirliğine açıklar... Son olarak SHP çatisını, hatta Mümtaz Soysal, Volkan Vural gibi Cuntacılar, şovenler, ırkçılarla işbirliğine bile evet de-

meleri bir ibret olayıdır. Kanımca fazla söze gerek yok.

HAK-PAR'a gelince, henüz örgütlenme düzeyi, kitle bağlarıyla küçük bir parti. Ama en başta, oluşumuyla örnek. Bir birlik ürünü. Değişik görüşlerdeki (sosyalist, sosyal demokrat, liberal, hatta dindar) Kürt yurtseverlerinin ortak bir program ve hedef üzerinde birlikte çalışmalarının zemini. Hedef ise açık: demokrasi ve özgürlük. Kürt sorunu konusunda açık, net konuşuyor. Bence Kürt halkının seçeneği bu partidir. Desteklenirse güçlenir de. Bu ise yurtseverim diyenlere düşüyor. Güçlünün ya da "çokluğun" yanında değil, doğrunun ve haklının yanında olmak gerekir.

Şartlar olgunlaşırsa, Türkiye'de politika devam etme gibi bir niyetiniz var mı? Sizce bu çok mu uzak bir ihtimal?

Bunun için Türkiye'ye dönme koşullarının olması gerekir. Şu anda yok. Türk Ceza Yasası'na göre PSK'yı yönetmenin cezası en az 15 yıl, "suçun" zaman aşımı ise yine bir o kadar.. Gelecekte durum değişir mi bilemem. Bir genel af çıksa dönebiliriz. Ama buna niyetleri yok.

Öte yandan, dönmek mümkün olsa da artık yönetici planda hiçbir örgütte politika yapmak istemiyorum. Ben 40 yıl en önlere koştum; görevimi yaptığım kanısındayım. Ama bu politikadan çekilmek anlamına gelmez. Şu anda da, yönetici planda olmasa bile, partime ve halkıma karşı görevlerim var ve bunları yapıyorum. Bu anlamda siyasi kavganın içindeyim. İnsanın kendisi bakımından bile olsa, geleceğe ipotek konamaz elbet; ama öyle sanıyorum ki özgürlük ve adalet için bu kavgamız ölünceye kadar sürer, sürmeli.

Güneyli kardeşlerimizin kazanımlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Samimi bir değerlendirmeye size göre Güneyli Kürtler bağımsızlığa ne kadar yakınlar? İlişkileriniz ne düzeyde?

Güneyli Kürtlerin kazanımları elbette olumlu; ama çevrelerindeki kuşatma ve risk de devam ediyor. Bence eşitlik temelinde, coğrafi ve ulusal baza dayanan federal bir

çözüm, koşullar bakımından mümkün ve gerçekçidir. Yani Kürtlerin çoğunlukta oldukları her yer (ki buna Kerkük de dahil) federal Kürdistan'a dahil olmalı. Mevcut koşullarda, eğer Araplarla Kürtler anlaşabilirse en iyisi bu. Kürt halkı birlik halinde davranırsa bunu başarır. Ayrı devlet anlamında bağımsızlık da elbet Kürt halkının hakkıdır; eğer Araplar böylesi bir federasyona karşı çıkarlarsa Kürtlerin boyun eğmeleri için neden yoktur. Onlar Irak'ın sıradan bir eyaleti haline gelmek için bunca yıl mücadele edip böylesine ağır bir bedeli ödemediler. Böyle bir durumda hem son 13 yıllık kazanımları elden gider, hem de 1970 anlaşmasıyla sağladıkları otonominin bile gerisine düşmüş olurlar. Kürtler bunu kabul edemez.

Güneyli Kürt örgütleriyle ilişkilerimiz iyidir, kardeşçedir. Yanlış yaptıkları zaman eleştirdik, ama özgürlük mücadelelerine her zaman destek olduk.

Son olarak sizin kamu yöneticiliğinizin de olduğunu bildiğimden biraz da sırf fan-tazi olarak soruyorum:

Örneğin Kerkük'e vali olarak hizmet etmeyi düşünür müydünüz? Ya da Güneyli kardeşlerimize eğitmen olarak yardımcı olmayı düşünür / düşünüyor musunuz?

Kerkük'ün şu anda seçilmiş bir valisi var ve bana veya başkasına ihtiyaçları olduğunu sanmıyorum. Kaldı ki benim de böyle bir hevesim, 1960'lı yıllarda kaymakamlık stajı yaptığım dönemde bile olmadı; bundan sonra hiç olmaz. Ama Güney'de bir köy okulunda öğretmenliği severek yapabilirim. Bunu zaman zaman düşündüm.

Sorularıma yanıt vereceğinize olan inancımınla, şimdiden teşekkür ediyor, bundan sonraki yaşamınızda sağlık ve başarılar dilerimle, saygı ve selamlarımı iletiyorum.

Ben de ilginize ve yukardaki konulara ilişkin olarak görüşlerimi dile getirmeye fırsat verdiğiniz için teşekkür ederim.

10 Ocak 2004

Kemal Burkay'ın kısaca yaşam öyküsü ve eserleri(*)

1937 yılında Kuzey Kürdistan'da, Dersim yöresinde, Mazgirt İlçesi'nin Dırbani (Kızılkale) Köyü'nde doğdu.

Babası köy öğretmeniydi. İlkokulu babasının öğretmenlik yaptığı çevre köylerde ve kendi köyünde okudu. 1949 yılında Akçadağ Köy Enstitüsü'ne girdi. Orada ve Diyarbakır-Ergani'de köy enstitüsünü tamamladı ve 1955 yılında öğretmen oldu. İki yıl Van'ın Muradiye İlçesi Korsot köyünde, bir yıl da Ankara'nın Şereflikoçhisar İlçesi, Sarıyahşi Köyü'nde öğretmenlik yaptı.

1956 yılında Elazığ Lisesi'nde sınavlara girerek lise diploması da aldı ve aynı yıl Ankara Hukuk Fakültesi'ne kaydoldu. Bir yandan öğretmenlik –daha sonra Tarım Bakanlığı'nda muhasebe memurluğu- yaparken yıl sonunda sınavlara girerek Ankara Hukuk Fakültesi'ni 1960 yılında bitirdi.

Erzurum'da askerlik, Elazığ'da kaymakamlık stajı ve Osmaniye'de kısa bir süre kaymakamlık yaptı. Ancak merkeze alındı ve ayrılarak 1964 yılında Elazığ'da serbest avukatlığa başladı. Daha sonra Tunceli'ye geçti.

Daha köy öğretmenliği yıllarında şiirler ve hikayeler yazdı. 1964 yılında ilk romanı "Yaşamın Ötesinde" Vatan gazetesinde tefrika edildi. İlk şiir kitabı "Prangalar" 1967 yılında basıldı. 1965 yılında Elazığ'da "Çıra" adlı edebiyat

dergisini çıkarıp yönetti.

1965 yılında Türkiye İşçi Partisi'ne üye oldu ve partinin Elazığ, Tunceli, Bingöl ve Erzincan illerinde örgütlenmesinde rol aldı. 1965 seçimlerinde yaşını büyütürken TİP'in Bingöl adayı oldu. 1968 yılında TİP Genel Yönetim Kurulu'na, bir yıl sonra ise Merkez Yürütme Kurulu'na seçildi. 1969 yılında TİP'in Tunceli adayı idi.

Tunceli'de "Ezilenler" adlı 15 günlük ve tek yapraklı siyasi bir gazete çıkardı.

1966 yılında "Yeni Akış" dergisinde çıkan bir yazısı yüzünden tutuklandı ve dört ay tutuklu kaldı. Yine siyasi çalışmalarını yüzünden hakkında birçok davalar açıldı, 1969 ve 1971 yıllarında üç kez tutuklandı, işkence gördü.

12 Mart döneminde artan baskılar nedeniyle 1972 yılında yurt dışına çıktı; önce Suriye ve Lübnan'a, oradan Avrupa'ya gitti. Yurt dışında Kürt solcu ve yurtseverlerinin Cunta'ya karşı verdikleri mücadeleye katıldı, **Ronahi** dergisinde Türkçe ve Kürtçe yazdı.

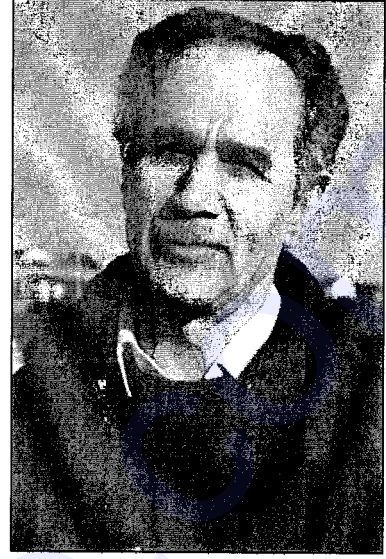
1974 yılında çıkan af yasaının ardından ülkeye döndü, Ankara'da yine serbest avukatlığa başladı. Aynı yılın sonunda bir grup arkadaşıyla birlikte **Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi**'ni kurdu ve genel sekreterliğe seçildi. Parti doğal olarak illegaldi, gizlilik koşullarında çalışıyordu.

Burkay ve arkadaşları 1975 yılında **Özgürlük Yolu** dergisini, 1977 yılında ise, Kürtçe ve Türkçe dillerinde 15 günlük **Roja Welat** gazetesini çıkardılar. Derginin her sayısı 80-100 sayfa dolayında idi. Tirajı 5000'le başladı, 12.000'e kadar yükseldi. Roja Welat ise ancak 12 sayı çıkabildi ve tirajı 30-40 bin dolayında idi. Gerek dergi, gerek gazete önemli bir yankı yaptılar; hem yoğun baskılara yol açtılar, hem de Kürt halkının saflarında ulusal coşkunun ve sosyalist bilincin yükselmesini sağladılar.

Parti aynı yıllarda Özgürlük Yolu yayınlarını başlattı ve Kürt tarihine, diline, edebiyatına ve ulusal mücadeleye ilişkin olarak kültürel ve teorik nitelikte birçok eser yayınladı. Bunların bir bölümü Türkçe, bir bölümü ise Kürtçe dillerinde idiler.

Bu yayınlara yönelik olarak yoğun bir polis baskısı ve yargulamalar daha baştan varoldu ve giderek arttı. 1979 yılında ilan edilen sıkıyönetim onları tümenden yasakladı.

PSK, bağımsız aday göstererek 1977 yılında **Di-yarbakır**, 1979 yılında ise **Ağrı** belediye başkanlıklarını kazandı.

1974 yılında çıkan af yasaının ardından ülkeye dönen Burkay, bir grup arkadaşıyla birlikte **Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi**'ni kurdu ve genel sekreterliğe seçildi. Parti doğal olarak illegaldi, gizlilik koşullarında çalışıyordu. Burkay ve arkadaşları 1975 yılında **Özgürlük Yolu** dergisini, 1977 yılında ise, Kürtçe ve Türkçe dillerinde 15 günlük **Roja Welat** gazetesini çıkardılar. Derginin her sayısı 80-100 sayfa dolayında idi. Tirajı 5000'le başladı, 12.000'e kadar yükseldi. Roja Welat ise ancak 12 sayı çıkabildi ve tirajı 30-40 bin dolayında idi. Gerek dergi, gerek gazete önemli bir yankı yaptılar; hem yoğun baskılara yol açtılar, hem de Kürt halkının saflarında ulusal coşkunun ve sosyalist bilincin yükselmesini sağladılar.

PSK'nın birinci Kongresi 1980 yılının başında Ankara'da gizlilik içinde toplandı. Kongrenin ertesinde Parti, ağırlaşan baskıları, yaklaşan faşist darbeyi göz önüne alarak, tedbir niteliğinde Burkay'ın yurt dışına çıkmasını kararlaştırdı. Aynı günlerde (Mart 1980) Partiye karşı Diyarbakır merkezli bir operasyon başlatıldı ve bazı MK üyeleri dahil olmak üzere birçok kişi tutuldu ve Burkay da aranır duruma düştü. Bu nedenle Burkay, Nisan 1980'de yurt dışına çıkarak yeniden Avrupa'ya geçti. Aynı yıl gerçekleşen 12 Eylül darbesi durumu daha da ağırlaştırdı.

O günden bu yana Burkay yurda dönemedi, İsveç'ten politik iltica aldı, çalışmalarını yurt dışında sürdürdü. Yurt dışında siyasi ve diplomatik çalışmalar nedeniyle pekçok ülkeyi dolaştı, görüşmeler yaptı, pekçok toplantı ve konferansa katılıp ko-

nuştı. Zaman zaman da Irak ve İran Kürdistanı'na gidip geldi.

Parti'nin yayın organı Özgürlük Yolu, Kürtçe adıyla (**Riya Azadi**) 1982 yılında yurt dışında Kürtçe ve Türkçe olarak yeniden yayın hayatına başladı. Burkay Riya Azadi'de, ayrıca KOMKAR'ın yayın organı **Dengê Komkar**'da ve **Roja Nû**'da, **Sol Birlik Gazetesi** ve **TEVGER**'in aynı adla çıkan yayın organında kendi adıyla ve değişik pekçok adla siyasi ve kültürel yazılar yazdı.

Şimdiye kadar Burkay'ın 30'a yakın kitabı, onlarca broşürü yayımlandı. Bunların bir bölümünü Türkçe bir bölümünü Kürtçe, bazılarını ise iki dilde birden kaleme aldı. Bazı eserleri yabancı dillere çevrildi. Bu eserlerin bir bölümü siyasi ve teorik nitelikte, bir bölümü ise dile ve tarihe ilişkin, ya da şiir, roman, öykü gibi edebi ürünlerdir.

Burkay'ın şimdiye kadar yayımlanan edebi ve kültürel nitelikteki eserleri:

1- **Yaşamın Ötesinde**; roman, Türkçe, 1964 yılında, Vatan gazetesinde tefrika edildi.

2- **Prangalar**; şiirler, Türkçe, 1967 yılında Ankara'da, Memleket Yayınları arasında basıldı.

3- **Helbestên Kurdî (Kürtçe Şiirler)**; şiir, marş ve manzum fabler. 1974 yılında Almanya'da, "Ronahi Yayınları" arasında basıldı.

4- **Dersim**; şiirler, Türkçe, 1975 yılında Ankara'da Toplum Yayınları arasında basıldı.

5- **Dehak'ın Sonu (Dawiya Dehak)**; manzum piyes, iki dilde (Kürtçe ve Türkçe). Önce Özgürlük Yolu dergisinde (1978, sayı: 37-38) yayımlandı. Daha sonra 1991 yılında İstanbul'da, Deng Yayınları arasında, Kürtçe ve Türkçesi birarada basıldı.

6- **Alko û Baz**; Kürtçe, çocuk kitabı, öykü; 1988 yılında Stokholm'de, Roja Nu Yayınları arasında basıldı. Daha sonra Almanya'da Komkar Yayınları arasında "Ali-ko und Bussard" adıyla Almanca çevirisi yayımlandı.

7- **Kürtçe Dil Dersleri (Dersên Zmanê Kurdî)**; "Baran" adıyla 1988 yılında Roja Nu Yayınları arasında basıldı. Daha sonra İstanbul'da Deng Yayınları arasında yeni baskıları yapıldı.

8- **Özgürlük ve Yaşam (Azadî û Jîyan)**; Türkçe ve Kürtçe; Prangalar ve Dersim şiir kitaplarından yapılan bir seçme, Kürtçe çevirisiyle birlikte 1988 yılında Roja Nu Yayınları arasında basıldı. 1993 yılında İstanbul'da, Deng Yayınları arasında ikinci baskısı yapıldı.

9- Çarin (Rubailer); Kürtçe; 1992 yılında, Roja Nu Yayınları arasında basıldı. Daha sonra yenileri eklenerek ve Türkçeye de çevrilerek 1996 yılında İstanbul'da, Deng Yayınları arasında iki dilde ve birarada yayınlandı.

10- Geçmişten Bugüne Kürtler ve Kürdistan, Cilt-1; Kürdistan tarihi, coğrafyası ve Kürt edebiyatı ile ilgili araştırma, 544 sayfa, Türkçe, 1992 yılında İstanbul'da, Deng Yayınları arasında basıldı. Engellemelere rağmen şimdiye kadar dört baskı yaptı. Ayrıca Bulgarca ve Rumca'ya çevrilerek Bulgaristan'da ve Atina'da yayınlandı.

11- Yakılan Şiirin Türküsü; şiirler, Türkçe, 1993 yılında İstanbul'da Deng Yayınları arasında basıldı.

12- Berf Fedi Dike (Kar Utandır); şiirler, Kürtçe, 1995 yılında İstanbul'da Deng Yayınları arasında basıldı.

13- Can Taşır Dicle; şiirler, Türkçe, 1998 yılında İstanbul'da, Deng Yayınları arasında basıldı.

14- Cin Çarpmış Toplum; 2003-Roja Nu Yayınları.

15- Aç Adam ve Kaval; 2003-Roja Nu Yayınları.

16- Baxçe; 2003-Roja Nu Yayınları.

Burkay'ın Türkçe ya da Kürtçeye çevirdiği bazı eserler:

1- Kürt Çoban (Şivanê Kurd); yazarı Erebe Şemo, Kürtçe Roman. Burkay bu eseri Kürtçe orijinalinden Türkçeye çevirdi, 1977 yılında İstanbul'da Özgürlük Yolu Yayınları arasında basıldı.

2- Memê Alan Destanı; Kürtçe destan, Roger Loscot'nun derlemesi.

Burkay'ın Kürtçe orijinalinden çevirdiği bu eser 1977 yılında İstanbul'da, Özgürlük Yolu Yayınları arasında basıldı.

3- Dağ Çiçekleri (Kulîkên Çiya); Eskerê Boyik'in şiirleri. Burkay'ın Kürtçeden Türkçeye çevirdiği bu şiirler 1979 yılında İstanbul'da, Özgürlük Yolu Yayınları arasında basıldı.

4- William Tell; Katharina Scherman'ın eseri. Burkay'ın İngilizcesinden Kürtçeye çevirdiği bu çocuk kitabı 1993 yılında Roja Nu Yayınları arasında basıldı.

Burkay geçmişte Türk edebiyat dergilerinde ve gazetelerde (Varlık, Dost, Papirüs, Yarı-

na Doğru, Sesimiz, Yeni Toplum vb.) yine Kürt sol ve yurtsever kesimlerince çıkarılan, bazısını da kendisinin yönettiği dergi ve gazetelerde (Çıra, Yeni Akış, Ezilenler, Ronahi, Özgürlük Yolu (Riya Azadi), Roja Welat, Roja Nu, Dengê Komkar, Sol Birlik, Tevger, Özgür Gelecek, Deng, haftalık Azadi, Ronahi, Hêvi, Roja Teze, 15 günlük Dema Nû vb) -bir bölümü değişik isimlerle- edebi, siyasi ve teorik nitelikte yazılar yazdı. Bu yazıların bir bölümü yine değişik isimlerle kitap halinde de yayınlandı, ki Burkay bunların bazısını -söz konusu isimleri hala kullandığı için- şu anda açıklamayı uygun bulmuyor.

Burkay'ın eserlerinin bazısı ise, ne yazık ki, kaç-göç arasında kayboldu. Bunlar arasında bir piyes, bir radyofonik oyun, antoloji olarak yayınlanmak üzere 20 kadar Türk şairinden Kürtçeye yapılmış çeviriler, yine La Fontaine'den Kürtçeye çevrilmiş 60 kadar şiir vardı.

Burkay'ın şiirlerinin bazıları İngilizce, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Bulgarca, Rumca, Arapça ve Farsça dillerine çevrilip dergilerde yayınlandı, ya da antolojilerde yer aldı. Prangalar ve Dersim'den yapılan bir seçme ise Almanca'ya çevrilerek "Helin" adıyla, 1993 yılında Almanya'da, Komkar Yayınları arasında basıldı.

Burkay'ın kimi teorik ve siyasal nitelikteki eserleri:

1- **Türkiye Şartlarında Kürt Halkının Kurtuluş Mücadelesi**; inceleme-araştırma, Türkçe, 1973 yılında Almanya'da, Ronahi yayınları arasında, "Hıdır Murat" adıyla yayımlandı. Burkay'ın Kürt sorununa ilişkin temel görüşlerinin derli-toplu biçimde ilk ifade edildiği eser.

2- **Milli Demokratik Devrim**; teorik çalışma, Türkçe, Ronahi Yayınları, 1973, Almanya.

3- **Sosyal Emperyalizm Sorunu ve Türkiye'de Maoçu Akım**; teorik çalışma, Özgürlük Yolu Yayınları, 1976, Ankara.

4- **Milli Mesele ve Doğu'da Feodalite-Aşiret**; inceleme, Türkçe, 1976 yılında Ankara'da Özgürlük Yolu Yayınları arasında, yazar adı "C. Aladağ" olarak basıldı. Daha sonra yurt dışında Komkar yayınları arasında ve adında "Doğu" yerine Kürdistan kullanılarak ikinci kez basıldı.

5- **Kürdistan'ın Sömürgeleşmesi ve Kürt Ulusal Hareketleri**; inceleme, Türkçe, 1978'de Ankara'da, Özgürlük Yolu Yayınları

arasında, yazar adı C. Aladağ olarak basıldı. Daha sonra yurt dışında Burkay'ın kendi adıyla yeni baskısı yapıldı.

6- **Emperyalizm ve Kültür**; teorik çalışma, 1978 yılında Ankara'da, TÖB-DER Yayınları arasında basıldı.

7- **Devrimcilik mi Terörizm mi? PKK Üzerine bir inceleme**, Türkçe, Özgürlük Yolu Yayınları, 1984, Avrupa.

8- **Kürt Sorunu, Barış, Demokrasi**; Deng dergisinde ve Azadi gazetesinde Ali Dicleli adıyla yayımlanan yazılar. Yine aynı isimle, 1995 yılında Deng Yayınları arasında basıldı.

9- **Seçme Yazılar, Cilt-1**; Deng Yayınları, 1995-İstanbul.

10- **Seçme Yazılar, Cilt-2**; Deng Yayınları, 1996-İstanbul.

Burkay'ın broşür halinde yayınlanan ürünlerinin bir bölümü ise şunlar:

1- Küçük Burjuva Sapmaları ve Tutarlı Sosyalist Politika; 1979, Roj Yayınları.

2- 14 Ekim Seçimlerinde Kitlelere Gerçek Kurtuluş Yolunu Gösterelim; 1979, Roj yayınları.

3- Sosyalist Ahlak Üzerine; 1988, TKSP Yayınları.

4- Devrimci Demokratlar Üzerine ve UDG Neden Hayata Geçmedi; 1981, Özgürlük Yolu Yayınları;

5- İran ve İran Kürdistanı devrimi, 1982, TKSP Yayınları;

6- Parti Üzerine; 1982, TKSP Yayınları;

7- Parti Militani İçin, 1988, TKSP Yayınları;

8- TKSP - İlkeleri, Mücadele Anlayışı; 1988, TKSP Yayınları.

9- TKSP Yurt Dışı Konferansı Tezleri; 1989, TKSP Yayınları.

10- Kadın Sorunu; 1996, Deng Yayınları, İstanbul.

11- Din ve Siyaset; 1996, Deng Yayınları, İstanbul.

12- 25 Yıl - İikeli, Uzun Soluklu Bir Mücadele, 1999-Köln, PSK Yayınları

13- PSK ne diyor, ne istiyor? 2003-Roja Nu yayınları.

Bunlardan ayrı olarak Burkay anılarını da yazdı. Ekleriyle birlikte yaklaşık dört cilt tutan anıların birinci cildi "Anılar-Belgeler, Cilt-1" adıyla, Kasım 2001'de, Roja Nu yayınları arasında basıldı.

Burkay, 1964 yılında evlendi ve ilk eşinden 1974 yılında ayrıldı. 1976 yılında ikinci kez evlendi. Dördü kız, biri erkek beş çocuğu var.

(*) Bu yazı www.kurdistan.nu sitesinden alınmıştır.

*Bu yazılar www.kurdistan.nu adlı internet sayfasının
"soru cevap" köşesinden alınmıştır.*

✘ SORULAR VE CEVAPLAR

Uzun yolda şoför değişimi iyidir..

Sayın Doğan Çelik mektubunda şöyle diyor:

"Değişen ve gelişen dünya karşısında kurum, kuruluş ve partilerin gerek programsal ve gerekse kadrosal anlamda değişmemesi diktatörlük sistemini çağrıştırır. Fakat önemli olan bence değişimi gerçekleştiren yerini ve zamanını iyi tespit etmek gerekir. Aksi taktirde değişim ve gelişim adına yapılan işler ters tepebilir.

Sürekli olmasa da bazen yayınlarınızı takip eden bir okuyucu olarak size şunu sormak istiyorum:

Gerek Kürdistan'da onca karmaşa yaşanırken, gerekse dünya konjüktüründe azda olsa ibre Kürtler için, Kürtlerden yana dönmeye çalıştığı bir zamanda genel sekreteriniz sayın Kemal Burcak'ın, görevini bırakmasını nasıl doğru buluyorsunuz?

Hem Ortadoğu gibi bir yerde varlığını sürdürmüş ve kendince bir takım kazanımlar da elde etmiş bir parti açısından böyle-sine alışık olunmayan durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?"

Değerli Çelik,

Dediğiniz gibi, ister bir siyasi parti, isterse başka türden bir kurum veya kuruluş olsun, değişen zamana ve ihtiyaçlara uyum

sağlamalı, sırası gelince programını, görüşlerini yenilemesini bilmeli. Nitelikli partiler bunu başaran partilerdir. Nitelikli liderler de böylesi dönüşümlere öncülük edebilen ileri görüşlü kişilerdir. Bunu yapamazlarsa zamanın gerisinde kalırlar, toplumun değişim ve dönüşümüne öncülük yapacaklarına, ya da katkıda bulunacaklarına ayak bağına dönüşürler. İlerici-devrimci bir parti bile, böylesi durumlarda tutuculaşabilir. Değişen koşulları göz önüne almayan, yenilenmeyen bir görüş donar ve olumsuzlaşır.

Kanımızca, sosyalist bir parti olarak kurulan ve halen öyle olan PSK, değişen yurt ve dünya koşullarına uygun olarak hem programını hem teorik görüşlerini yenilemeyi başardı. Dogmatik olmadı.

Yine, demokratik ülkelerdeki siyasi partilerde demokratik gelenekler oluşmuştur. Tartışma özgürlüğü, organların, yöneticilerin seçimle belirlenmesi gibi. Yöneticiler ise ne denli yetenekli ve değerli de olsalar, hayat boyu yönetici olmazlar, 4-5 yılda, bilemediniz 8-10 yılda bir değişirler. ABD cumhurbaşkanları en çok iki dönem, yani 8 yıl başkanlık yapabiliyor. Çorçil ve De Gaulle gibi seçkin batılı liderler buldukları görevlerde cakız çıkmadılar.

Hem toplum, hem siyasi partiler yeni liderler çıkarabilir ve çıkarmalı.

Ama demokratik olmayan toplumlarda,

ya da demokrasileri lafta kalan toplumlarda böyle değil. Liderler, başkanlar ancak ölümle veya darbelerle gidiyorlar. Politikacıların eli buldukları posttan olmuyor. Türkiye’de Atatürk padişahlığı yıktı ve sözde cumhuriyet kurdu; ama ölüncüye kadar da cumhurbaşkanıydı; ne muhalefete şans tanıdı, ne rakiplerine. Bu, demokrasisi olmayan bir cumhuriyetti. Daha sonra İsmet Paşa da, onca yıl başbakanlık, devlet başkanlığı yaptıktan sonra, seçimlerle iktidarı yitirdikten sonra da parti liderliğini bırakmadı; 80 yaşında hala bırakmamak için direndi. Demirel, onca başbakanlıktan, devlet başkanlığından sonra, yeniden seçilmek için yasaları değiştirmeye kalktı; 80’ini geçmiş, ama gözü hala doymuş değil.. Ecevit’in durumu ise malum; gitmiş gelmiş, kaç kez başbakan olmuş, şimdi de elden ayaktan düşmüş, gülünç duruma düşecek kadar anlatım güçlükleri çekiyor, partisini son seçimde sıfırlamış; yine de eli parti başkanlığından olmuyor...

Bunu nasıl anlatmalı? Herhalde post tutkusu, dinmek bilmez bir kişisel hırs...

Bu sadece, çoğu kişi için önemli, çekici, elde edilmesi gibi el edilmesi de zor devlet postları, ya da büyük, güçlü, nimet dağıtılacak durumdaki partiler için değil, küçük, küçük, küçük siyasi partiler, kurumlar için de söz konusu. Küçük, eti budu olmayan bir partide bile post-makam savaşlarına sıkça rastlanabiliyor...

Kürdistan Sosyalist Partisi’ni ve Kemal

Her örgüt ve kişi bu değişimde kendi rolünü oynamaya çalışıyor. Burkey bu uzun dönem boyunca üzerine düşeni, yetenekleri ölçüsünde yapmaya çalıştı. Parti kurulduğu zaman 20 yaşında olan gençler şimdi 50’sine vardılar. Onların da partili mücadele deneyimleri 25-30 yılı buluyor. Yani bu işe sıfırdan başlamıyorlar. Yeni Genel Sekreter Mesut Yoldaş da bunlardan biri.. Uzun yolda şoför değişimi iyidir. Bu, usta, deneyimli ve uzun soluklu olduğunu düşündüğümüz şoförler için de geçerlidir. Hem onların biraz dinlenmesi, hem de, -belki daha da önemlisi- ötekilerin sorumluluk altına girip deneyim kazanması, ustalaşması için...Değişime razı olmayanların çokça yol açtığı yol kazalarına taze bir örnek Saddam’ın düştüğü durumdur..

Değerli, dost, bizce PSK bu kongresiyle Kürt politikasında demokratik geleneklerin yeni ve güzel bir örneğini verdi. “Örgütsel çalışma kolektif çalışmadır; ha safların başında olmuşsunuz, ha sonlarda, hepsi de değerlidir...”

Burkey’i tanımayanlar veya kimi önyargılı kişiler, bu partiyi ve uzun yıllardır onun genel sekreterliğini yapan Burkey’i da öyle sandılar veya öyle göstermeye çalıştılar. Partiye ters düşen ve kovulan kimi dönemler de, bu türden gerçek dışı rivayetler yaydılar. Oysa, onurla diyebiliriz ki Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK), başından beri demokratik mekanizmaların oldukça iyi işlediği bir parti. Birliği tümüyle gönüllü birliğe dayanıyor, zora veya çıkar dağıtımına değil. Zaten ne insanları partiye çekmek için maddi çıkarlar veya rant dağıtım söz konusu, ne de onları zorla örgütte tutmak için baskı ve zor araçlarına sahip. Kadrolarımızı biraraya getiren ve orada tutan ulusal kurtuluş ve sosyalizm idealleridir. Sorunlar kongre ve konferanslarda, yayın organlarında özgürce tartışılır ve kararlar alınır. PSK yedi kez kongre yaptı ve yönetici organı MK’yı yeniden seçti, Genel Sekreteri yeniden belirledi. 29 yıl boyunca MK birçok kez değişti, eski kadrolar gittiler, yeniler, gençler geldiler. Burkey Yoldaş da görevini daha önce birkaç kez devretmek istedi; ama yoldaşlar, herhalde çalışmasından memnun oldukları için yeniden ve ısrarla ona görev verdiler. Bunun zaman olarak bir sınırı olacaktı elbet. 29 yıl, Burkey yoldaşın, 7. Kongre açış konuşmasında da belirttiği gibi uzun bir süredir. Bu görev devri daha önce de olsaydı doğaldı.

Sayın okurumuz bunu, “Ortadoğu gibi bir bölgede alışık olunmayan bir durum”

olarak niteliyor. Bunda haklıdır! Gerçekten bölgenin gördüğü diktatörlükler ve diktatörlerdir. Bu ülkelerde birisi ya darbeyle iktidarı alır ve zorla korur, ya da seçimle gelse bile, bir daha bırakmamak için her türlü zora, tezgaha başvurur. Siyasi partilerde de böyle. İnsanlar çoğu kez, ilkeler, farklı politikalar için değil, post için didişirler. Bazıları post kapmayı birinci öncelik yaparken, bazıları da postu yitirince örgütlerine küser, ayrı baş çeker, eski örgütlerini yıkmak, ona zarar vermek için akla kararı seçerler... Ortadoğu'da (herhalde demokratik geleneklerin oluşmadığı tüm ülkelerde de) insanların gönüllü olarak bir postu ya da makamı bıraktıkları ender görülür.

Üstelik, söz konusu ülkelerin rejimleri lafta cumhuriyet olsa dahi, baştaki diktatörler, liderler ya da başkanlar, gittikleri ya da buna mecbur kaldıkları zaman bile, yerlerine çoğu kez oğullarını, kızlarını, eşlerini, kardeşlerini bıkarıyorlar... Bu ülkelerdeki siyasi partilerde de bu çokça rastlanan bir durum. Bu bir tür hanedanlık; şahlık, padişahlık, sultanlık, krallık... Yani feodal geleneğin cumhuriyet ve demokrasi kılıfı altında da sürmesi olayı... Üstelik, modern olmayan toplum da buna alışık..

Çağdaş ve modern toplumların, demokratik partilerin yöneticilerine yaraşan ise gönüllü olarak bir göreve gelmek ve yine gönüllüce oradan ayrılmasını bilmek... Burkay Yoldaşın yaptığı işte budur.

O, bir örgütte çalışmak için ille de genel başkan ya da genel sekreter olmak gerekmediği kanısındadır. Burkay yoldaş bundan böyle de, yönetici planda olmasa bile, partiye ve Kürt ulusal mücadelesine katkılarını sürdürecektir. Bizce bu geleneği güçlendirmek gerekir.

Sayın Çelik, siz de zaten yeri gelince hem program, hem de kadro planında görev değişiminden yana olduğunuzu söylüyorsunuz. Ama Kürdistan'da ve uluslararası planda mevcut koşullarda (bir yandan karmaşa, bir yandan ibrenin bir parça Kürtlerden yana dönmesi) görevden ayrılmanın doğru olup olmadığını sorguluyorsunuz. Elbet bu önemli bir nokta.

Ama unutmamalı ki Kürt sorunu, 19.

Yüzyıl başından beri tam iki yüz yıldır ki alevli bir sorun. Daha ne kadar süreceği de bilinmez.. Birçok kuşağın ömrü ve mücadelesi amaca ulaşmaya yetmedi. İster istemez nöbet değişimleri oldu ve olacak. Ortada "dere geçerken at değiştirilmez" gibi bir durum olduğunu sanmıyoruz. Burkay Yoldaş, kırk yılı aşkın süredir aktif politikanın içinde, en ön saflarda. Bunun 29 yılını PSK'nın Genel Sekreteri olarak yürüttü. Bu uzun dönem boyunca Kürt ulusal mücadelesi birçok kez kritik, çok sıcak dönemler yaşadı. Örneğin Güney'de 1975 yenilgisi, 1980'li yılların sonunda sosyalist sistemin çöküşü, 1991'de Birinci Körfez Savaşı ve Kürdistan'ın Güney parçasının özgürleşmesi, 1990'ların sonunda Öcalan'ın yakalanmasıyla Kuzeyde Kürt ulusal mücadelesinde yaşanan kriz... Şimdi de, bir yandan özellikle Kuzey Kürtlerini yakından ilgilendiren Türkiye'nin AB adaylığı süreci, öte yandan Irak'ta yaşananlar, Güney Kürdistan'daki daha büyük ölçekli değişim... Olaylar devam ediyor. Her örgüt ve kişi bu değişimde kendi rolünü oynamaya çalışıyor. Burkay, bu uzun dönem boyunca üzerine düşeni, yetenekleri ölçüsünde yapmaya çalıştı. Parti kurulduğu zaman 20 yaşında olan gençler şimdi 50'sine vardılar. Onların da partili mücadele deneyimleri 25-30 yılı buluyor. Yani bu işe sıfırdan başlamıyorlar. Yeni Genel Sekreter Mesut Yoldaş da bunlardan biri..

Uzun yolda şoför değişimi iyidir. Bu, usta, deneyimli ve uzun soluklu olduğunu düşündüğümüz şoförler için geçerlidir. Hem onların biraz dinlenmesi, hem de -belki daha da önemlisi- ötekilerin sorumluluk altına girip deneyim kazanması, ustalaşması için...Değişime razı olmayanların çokça yol açtığı kazalarına taze bir örnek Saddam'ın düştüğü durumdur..

Değerli, dost, bizce PSK bu kongresiyle Kürt politikasında demokratik geleneklerin yeni ve güzel bir örneğini verdi. "Örgütsel çalışma kolektif çalışmadır; ha safların başında olmuştunuz, ha sonlarda, hepsi de değerlidir..."

Selamlar ve iyi dileklerle...

Aralık 2003

Ayşe'nin mektubu ve Kafasını meşgul eden sorular

Ayşe adında bir Kürt kızı kısa süre önce yazdığı mektupta, yurt dışına çıkmak isteğini iletiyor ve kendisine yardımcı olup olamayacağımızı soruyordu. Halen çalıştığı bir işi varmış, ama hem işinden yeterince memnun değil, hem İngilizce öğrenmek istiyor.

Kendisine verdiğimiz cevapta, yurt dışına çıkış için ne yazık ki yardımcı olma imkanımızın olmadığını ilettik. Ayrıca, ilkesel olarak insanlarımızın, siyasi ve ekonomik nedenlerle mecbur olmadıkça yurt dışına çıkmalarından yana olmadığını, yurt dışının, uzaktan cazip görülse bile bir dizi güçlük ve sorun içerdiğini, mümkün olduğunca yurt içinde bir iş bulup orada kalmanın en iyisi olduğunu ilettik. "Elbet, yabancı bir dil, en iyi o dilin konuşulduğu ülkede öğrenilir; ama mutluluk yabancı ülkelerde değildir" dedik.

Arzusunun gerçekleşmesine yardımcı olamasak bile, Ayşe Hanım kırılmadan bize ikinci ve uzun bir mektup yazmış. Bir dizi konuya değiniyor ve kafasındaki soruları iletiyor. Biz de mümkün olduğunca bunlara cevap vermeye çalıştık. İşte Ayşe Hanım'ın mektubundan parçalar, sorular ve bizim cevaplarımız:

"Merhaba!

Geçende yurt dışı için mail yolladım, ama sayfanızı okumadan... Kendi derdime düşmüştüm... Bu arada sayfanızı okudum. Çalışmalarınız iyi. Ama yazıları okuduğumda biraz üzülüyorum. Mesela şu "Kürt kızına tecavüz" başlığı... Onlar bir Kürt kızını böylesine ezerken bizim de olayı böylesine büyük başlıklarla vermemiz doğru mu? Evet halkımız bilsin, ama başka başlıklarla verilsin veya yazı içinde anlatılsın. İnsanın kanı duruyor...

"Ben pek kitap okumam, özellikle de siyasi... Neden yazmayın dedim; çünkü günlük gazeteler, örneğin Hürriyet, hergün kim kimi öldürmüş, kim kime ne yapmış, böyle

şeyler yazıyor. Başka haber yok. Gençliğimizin tek korkusu hapse girmek değil, yapılan işkenceler..."

Ayşe Hanım bir yönüyle haklı.. İnsanlarımıza reva görülen bu tür zulümler, işkenceler hem nefret uyandıracak hem de ürkütcek türden. Ama yazılmaması daha da kötü olur. Bu olaylar zaten duyuluyor, konuşuluyor. Üstelik bunlar bilinmeli ve üzerine gidilmeli ki, bunu yapan zorbalara gerçek yüzü iç ve dış kamuoyunun önünde ortaya dökülsün, onlardan hesap sorulabilsin, onlar durdurulabilsinler.

Şükran Esen tek olay değil, bizim yazımızda da belirtildiği gibi, bu alçakça saldırılara hedef olan birçok Kürt kadını utanma duygusuyla ve üstelik toplumdaki soyutlanmamak için olayları gizliyor. Ama şu anda sayfamızda yer alan bir Kürt kadın örgütünün, KOMJIN'ın, bildirisinde de belirtildiği gibi, aslında utanması gerekenler onlar değil, onlar kötü bir şey yapmadılar; asıl onlara bu kötülüğü yapan şerefsizlerin utanması gerekir. Bu nedenle olayı kamuoyuna duyuran Şükran Esen ve öteki kadınlar aslında saygı duyulacak bir tavır içindeler.

Bütün bu nedenlerle biz de, acı duyarak da olsa bu olayları kamuoyuna yansıtıyoruz.

"Benim asıl sormak istediğim, neden bu kadar çok parti var, neden ortak bir görüş yok?"

Ben ortada kalmışım. Annem Alevi, babam Sünni... Babam ve annem ikisi de Kürtler; ama arkadaşlarımla birçoğu Türk. Fakat ayırt etmiyorum, onlar da insan, onları seviyorum...

Beni gören herkes hemen soruyor: "Kürt müsün?" Benziyorum. Ben kendimi tanıtmadan söylüyorlar...

"Mezhep konusunda da öyle... Alevi zannediyorlar, ama oruç tuttun mu büyü gidiyor. Herkes, "Aa, sen Alevi değil miydin?" diyor. Dayımın kızı Hazreti Ali'nin kolyesini hediye

etti; Bu kez kolyeyi boynumda gören Sünni arkadaşlarım bir tuhaf baktılar bana...

Sanki Alevi ne, Sünni ne, tarihte bir koltuk için savaşanlar amca çocukları değil mi?..

“Ben hayatımda ne solcu oldum, ne sağcı; sadece Kürdüm dedim. Bir de hayatımda bir bayrak tuttum, o da Galatasaray, “başka takım yok!” dermişim...

Kürtlerin neden bu kadar çok partisi var, bu gelecek için daha mı iyi? Geçende televizyonda bir konu tartışılıyordu. Biri AKP Adıyaman milletvekili, ötekisi ise CHP Tunceli milletvekili olan iki kişi tartışıyorlardı. Aslında ikisinin de görüşleri aynıydı; ama farklı partilerden oldukları için birbirlerini sevmiyor gibi konuşular ve ortak bir sonuç da çıkmadı...

Otobüste insanlar yan yana iki koltukta hep tek tek oturuyorlar, sanki yanına otursan rahatsız olacak... ‘Aman, ben tek olayım!’ çabası...”

Ayşe hanım, değindiğiniz konular çok kapsamlı, yani üzerinde uzun uzun konuşmayı gerektirir. Zaman ayırıp bunlara dair kitaplar okumayı gerektirir. Hani “ben pek kitap okumam” diyorsunuz ya.. İşte bu soruların cevaplarını bulmak için de bol bol okumak, aynı zamanda düşünmek, başka insanlarla tartışmak gerekir.

Yine de, sorularınıza mümkün olduğunca kısa ve öz cevaplar vermeye çalışalım. Korkarım bu ihtiyacınızı tam karşılamaz, ama belki yol gösterici olabilir..

Bir ülkede çok sayıda parti olması da doğal, farklı dil, din ve mezhepler de.

Önce din ve mezheplerden başlayalım: Dünyamızda çeşitli dinler ve mezhepler var. Kimi Hıristiyan, kimi Müslüman, kimi Yahudi, ya da Budist, Brahman vs... Dinlerin de kendi içinde zamanla mezhepler oluşmuş. Tarih boyunca dinler de sürekli değişime uğramış, bir bölümü gitmiş yenileri gelmiş. Ayrıca hiçbir dini inancı olmayan, “ateist” dediğimiz birhayli insan da var bu dünyada..

Doğal hayat gibi sosyal hayat da sürekli değişim içinde, din de bunun dışında kalmaz...

Dini inanç öyle bir şeydir ki herkes ken-

di inancının, mezhebinin doğruluğuna inanır, onu “hak dini” veya “hak mezhebi” sayar... Aleviler ve Sünniler de öyle düşünürler.

O zaman bu işin içinden nasıl çıkacağız? Bunu doğal karşılayarak. Çünkü din bir inanç sorunudur, bunu tartışmanın yararı yoktur. Herkes ötekinin dini inancına saygılı olmalı, herkesin yolu kendisine...

Bir başka deyişle, bu konuda toplumsal bir uzlaşma ve hoşgörü gerekir. Bu olursa din veya mezhep kavgaları olmaz; insanlar yan yana barış içinde yaşarlar; dileyen kiliseye, dileyen camiye, dileyen cem evine gider. Kimisi de hiçbir yere gitmeyebilir...

Dil ise bir anlaşma aracıdır. İnsanlar belli bir gelişme aşamasında sesler yoluyla dili yaratmışlardır. Yazının keşfinden sonra da konuşma dilinin yanı sıra yazı dili de oluşmuştur.

Dünyamızda irili ufaklı pek çok dil var. Bu da doğal. Dünyanın farklı yerlerinde insanlar farklı diller yaratmışlardır. Bazan aynı dil de, o dili konuşan insanların farklı bölgelere yayılmasıyla zaman içinde farklı şiveler, lehçeler, giderek ayrı diller doğurmuştur. Yani bazı dillerin kökenleri aynıdır.

Dünyada öyle diller var ki İngilizce, Fransızca, Arapça, Çince, Rusça gibi, yüzmilyonlarca kişi tarafından konuşulur, öylesi de var ki birkaç bin kişilik küçük gruplar tarafından... Hepsine de saygılı olmak gerekir. Çünkü hem herkesin dili kendisine tatlıdır, en iyi onunla anlaşır, hem de her dilin, sözleriyle, deyimleriyle, atasözleri ve türkülerle, edebi ürünleriyle kendine göre bir zenginliği vardır. Bu zenginlik aynı zamanda dünya kültürünün, insanlığın bir zenginliğidir.

Nasıl ki her ağaç ormana bir renk, bir değer katar, diller de dünya kültürü için öyledir.

Örneğin 10 milyon nüfuslu İsveç’in dili, yani İsveç’çe, gelişkin, uygar bir halkın dili olarak edebiyat alanında çok seçkin örnekler vermiştir.

Biz Kürtlerin anadilimiz olan Kürtçe de, hem sözlü hem yazılı olarak kökleri binlerce yıla dayanan bir dil. Güzel ve zengin bir dil olduğundan kuşkunuz olmasın. Bunu şu an-

da Kürdistan'da ve çevre ülkelerde 30-40 milyon insan konuşuyor.

Bu nedenle kimse kimsenin dilini hor görmemeli. Eğer insanlar, din ve mezhep konusunda olduğu gibi, dil konusunda da birbirlerine saygılı, hoş görülü davranırlarsa hiçbir sorun çıkmaz. Herkes kendi dilini özgürce kullanır ve yan yana ya da bir arada barış içinde yaşar.

Bu bir demokrasi ve özgürlük sorunudur. Uygar ve demokratik ülkelerde ne din-mezhep çatışmaları ne de dil-kültür kavgaları var. Kimse kimseyi ne farklı dini, mezhebi, ne de farklı dili nedeniyle hor görmüyor. Örneğin, federal bir yapı taşıyan İsviçre de üç resmi dil var: Fransızca, Almanca, İtalyanca. "Roman dili"ni de eklerseniz, dört dil... Belçika da federal bir yapı taşıyor ve üçlü bir cumhuriyet var: Valon bölgesi, Flaman bölgesi ve başkent Brüksel. Valon bölgesinde Fransızca, Flaman bölgesinde ise Hollandaca ağırlıklı dil. Ama Belçika'da memurlar dahil, çoğu insan ikisini de biliyor.

Dünyada böylesine çok yer var. Demek ki hoşgörü ve haklara karşılıklı saygı oldukça farklı dil ya da mezhepler sorun olmuyor.

Peki bizde niçin sorun? Niçin bu ülkede Müslümanlar Hıristiyanları ve Yezidileri, Aleviler ve Sünniler birbirini hoş karşılamıyor? Neden Kürtçe dışlanıyor, yasaklanıyor?

Çünkü bu ülkede demokrasi ve hoşgörü yok. Yöneticilerinin bütün iddialarına rağmen Türkiye demokratik ve laik bir ülke değil. Hıristiyanlara, Yezidilere, Alevilere hep baskı olmuş, bugün de var. Kemalisti dindar insanlara, dindarlar ise laiklere ve ateistlere karşı gereği gibi hoşgörülü değil. Kürt halkının dili-kültürü dahil, tüm ulusal ve siyasi hakları yasaklanmış, ülke nüfusunun üçte birini oluşturan bu halk yok sayılmış...

Geri ve ilkel toplumlarda böyledir. Böyle ülkelerde iktidar gücünü elde tutan etnik grup ötekilerini dışlar, ayrımcılık yapar. Üstelik, ötekiler haklarını istedikleri zaman da onları "bölücülük ve ayrılıkçılıkla" suçlar.

Bu zorbalıktır ve en başta yönetenlerin suçudur. Onlar adam olsa, uygar olsa, hoşgörülü olsa toplumda bu tür farklar sorun olmaz. Sünni Alevi ile, Müslüman Hıristiyanla, Türk Kürtle kardeş kardeş yaşar. Buna uygun bir biçim bulunur. Uygar ülkeler nasıl yapmışlarsa öyle yapılı.

Oysa Türkiye'yi yönetenlere bakın ne diyorlar: "tek dil, tek ulus, tek bayrak, tek sınır", hatta kutsal kitap anlamında "tek kitap" yani "tek din..."

Bunlar farkları kabul etmiyor, her şeyi tek kalıba dökmek istiyorlar. Sanki ülke bir kışla... "Türkiye üniterdir!" yani "yekparedir" diye yırtınmaları da işte bu nedenle...

Siyasi partilerin çokluğuna gelince, bu da doğaldır, demokrasinin bir gereğidir. Bütün demokratik toplumlarda birden çok parti vardır. Onlar farklı sınıfların, farklı grupların

Eğer insanlar, din ve mezhep konusunda olduğu gibi, dil konusunda da birbirlerine saygılı, hoş görülü davranırlarsa hiçbir sorun çıkmaz. Herkes kendi dilini özgürce kullanır ve yan yana, ya da bir arada barış içinde yaşar.

Bu bir demokrasi ve özgürlük sorunudur. Uygar ve demokratik ülkelerde ne din-mezhep çatışmaları, ne de dil-

kültür kavgaları var. Kimse kimseyi ne farklı dini, mezhebi, ne de farklı dili nedeniyle hor görmüyor.

Örneğin, federal bir yapı taşıyan İsviçre de üç

resmi dil var: Fransızca,

Almanca, İtalyanca.

"Roman dili"ni de eklerseniz, dört dil...

Belçika da federal bir yapı taşıyor ve üçlü bir

cumhuriyet var: Valon

bölgesi, Flaman bölgesi

ve başkent Brüksel. Valon

bölgesinde Fransızca,

Flaman bölgesinde ise

Hollandaca ağırlıklı dil.

Ama Belçika'da memurlar dahil, çoğu insan ikisini de

biliyor.

Dünyada böylesine çok

yer var. Demek ki hoşgörü

ve haklara karşılıklı saygı

oldukça farklı dil ya da mezhepler sorun olmuyor.

Peki bizde niçin sorun? Niçin bu ülkede

Müslümanlar Hıristiyanları

ve Yezidileri, Aleviler ve Sünniler birbirini hoş karşılamıyor? Neden Kürtçe dışlanıyor, yasaklanıyor?

çıkarlarını savunurlar. İşçiyle patronun, maraba köylü ile ağanın, ırgatla çiftlik sahibinin çıkarı bir değil. Bu ülkelerde şiddete başvurmadıkça herkes serbestçe örgütlenebilir, belli sayıda insan bir araya gelip parti kurabilir. İnsanlar böylece siyaseti etkilemeye çalışır, ülke yönetimine talip olurlar.

Ama çok partililik her zaman demokrasi-nin varlığı anlamına gelmez. Örneğin Türkiye’de de çok parti var, ama demokrasi yok. Çünkü bu ülkede parti kurmak, söylendiği gibi serbest değil. O, toplumun belli kesimlerine serbest, belli kesimlerine yasak.

Örneğin emekçiler son yıllara kadar parti kuramıyorlardı, komünist ve sosyalist partiler yasaktı, bunları kurmak ağır suçtu. Sosyalist düşünceler suç sayılıyordu.

Kürtler eskiden de kendi adlarıyla parti veya dernek kuramıyorlardı, bugün de kuramıyorlar. Bu da suç sayılıyor.

Kaldı ki kurulabilen partiler de programlarını diledikleri gibi serbestçe yapamıyorlar. Örneğin tümüyle barışçı yoldan olsa bile Kürt sorununun çözümüne ilişkin programlarına öneri koyamıyorlar.

Rejim, şiddetle hiç ilgisi olmasa da hoşuna gitmeyen partileri kapatıyor.

Bu çok partililik değildir. Olsa olsa, burada düzenin partileri çoktur diyebiliriz. Yani bu sömürü ve baskı düzeninden yana olan partiler...

Oysa farklı görüşler de serbestçe örgütlenebilecek ki adına demokrasi densin. Halk farklı bir şeyi de tercih edebilsin.

Sonuç olarak bu ülkenin “demokrasisi” siyasi planda da bir yalandan ibaret.

Öte yandan, sahneye bazan gereğinden çok parti çıkar. Soldaki ve sağdaki partilerin bazan belli nedenlerle bölünüp amip gibi çoğaldıkları olur. Bazan yasaklar, baskılar buna yol açar. Örneğin geçmişte, rejimin kappattığı bir partinin yerine birkaç partinin kurulduğu oldu. Bazan bir kavak ağacını kesersiniz, kökünden çok sayıda filiz verir; ama bunların hiç biri ana ağaç gibi gelişemez..

Bazan da siyasi hareketlere, partilere has-talık üşüşür. 1960’lı-1970’li yıllarda Türkiye ve Kuzey Kürdistan sol hareketine böyle oldu. Sol amip gibi bölündü. Bunda elbet yine baskıların payı var. Ama deneyimsizliğin de

payı var. Örgütlü çalışmayı iyi bilmeyen, demokrasi geleneği zayıf toplumlarda, en ufak tartışmada, görüş ayrılığında ayrı baş çekmek, kendi kulübesini kurmak sık görülen bir olay..

Elbet, kendisine her partiyim diyen parti, her liderim diyen de lider olmaz. Bunu da akılda tutmalı.. Seçimi kitleler ve zaman yapar..

Ayşe Hanım, babanızın Sünni, annenizin Alevi olması, birçok Türk arkadaşınız olması ve onları sevmeniz doğal. Doğal olmayan bu ülkenin baskıcı, zorba, insanları tek kalıba dökmeye çalışan rejimidir.

Bizim istediğimiz de Kürdün-Türkün, Alevinin-Sünninin birbirine düşman olması değil, birbirine saygılı olması, eşit haklara sahip olması, bir arada hoşgörü ile yaşaması. Bunu istemeyen ise, görüldüğü gibi bu zorba rejimdir. Bu ülkeyi yönetenlerdir. Halkı karşı karşıya getirenler, aralarında dostluk bağlarının kurulmasını önleyenler onlardır.

Bir noktaya daha değinelim: “Ben hayattımda ne solcu oldum, ne de sağcı” diyorsunuz. Aslında bir toplumda solcuların da sağcılarının da olması doğaldır ve her toplumda çok sayıda solcu da sağcı da vardır. Böyle bir şey o toplum için veya kişiler için kusur sayılmaz. Sağ sermayenin, sol ise emekçilerin tarafıdır. Herkes sınıfsal durumuna, çıkarlarına uygun olarak (bazan da buna tam ters biçimde..) sağcı ya da solcu olabilir. Önemli olan arada demokratik bir tartışma ve yarışma geleneğinin oluşmasıdır.

Bu ülkede ne yazık ki bu gelenek yok; çünkü ülkeyi yönetenler uzun yıllar yalnızca sağ serbest bıraktılar, solu ise tehlikeli saydılar, yasakladılar, ezdiler. Hala da bu eski dozda olmasa bile, devam ediyor.

Öte yandan, bir sağcı da bir solcu da Galatasaraylı veya Diyarbakırsporlu olabilir.. Spor güzel bir insan uğraşı. Uygarca yapılırsa halklar arasında dostlukları da güçlendirir. Ama bu ülkede sporu da çarpıtmışlar. Galatasaray’ın veya milli takımın başarıları şovenizmin, ırkçılığın şahlanması için bir araç yapılıyor. Yenilgiler ise ulusal düş kırıklıkları yaratıyor. Spor karşılaşmaları savaş alanlarına dönüşüyor.

Bunun nedeni, bizce, bir yandan bu toplu-

mun başarıya susamışlığıdır, öte yandan, yine ülkeyi yönetenlerin marifetidir. Onlar, eğer ordu ve polise, yani vurup kırmaya verdikleri önemin yüzde birini, binde birini spora, eğitime verselerdi, bu toplum şimdi daha sağlıklı ve uluslararası spor karşılaşmalarında daha başarılı olurdu. Ayrıca, sporda bile şovenizmi, ırkçılığı kıskırtanlar yine onlardır. Bu ülkeyi yönetenlerdir, bu ülkenin medyasıdır.

“Kürtçe öğrenmek isteyenler için bir bölüm yapmışsınız; çok iyi. Dün ben biraz çalıştım. Ama bizimkiler hiç “spas dıkım!” demez, “teşekkür dıkım” derler... “İyi akşamlar” için de “êvara te xêr!” derler...

Bir anımı anlatayım: Benim annem Türkçeyi 20 yaşından sonra öğrenmiş. Beni küçükkken bakkala göndermişti. Bana dedi ki : ‘Ayşe git, biraz karma (qarme) al.’ Ben de gittim, bakkala, ‘biraz karma verir misin?’ dedim. Bakkal ne dediğimi anlamadı. Utandım, ama türkçesi de aklıma gelmiyor.. Adam durumu anladı, ‘git dolaba bak,’ dedi. Dolaba açıp gösterdim. Adam bana güldü ve, ‘kızım, bu kavurma’ dedi...

Yani ortada kalmışım... Bu arada ben niye kitap okumam, bilmiyorum. Belki hayatın içinde yaşadığım için...

Kendinize iyi bakın, iyi çalışmalar...

Ayşe Hanım, Kendinizi boşlukta hissettiğiniz anlaşılıyor. Oysa buna neden yok. Sadece kafanızı meşgul eden sorunlar var ve bu da doğal. Araştırarak, düşünerek zamanla onlara cevaplar ve çözümler bulabilirsiniz; bu da sizi rahatlatır.

Kendi anadilinizi, yani Kürtçeyi az da olsa bildiğiniz anlaşılıyor. En azından çocukluktan kalan bir temel var. Eğer çaba gösterirseniz onu kısa zamanda geliştirebilirsiniz ve yazı dilini öğrenebilirsiniz. Bu iyi de olur. Genç yaşında iki dili iyi kullanan, hatta iki-üç yabancı dil öğrenen çok insan var. Biz, ne yazık ki zorba rejim tarafından kendi anadilimizi öğrenmekten yoksun bırakılmışız. Kürtçe okullar geçmişte olmadı. Bugün de rejim, sözde AB uyum yasalarına rağmen bunu engellemekte diretiyor. Yine de kendi çabamızla öğrenebiliriz. Bunu yapan, hatta Kürtçe şiir, roman, inceleme, siyasi yazılar yazan bir-

hayli insan var. Kürtçenin daha şimdiden zengin bir kütüphanesi var.

Her dilde olduğu gibi Kürtçede de yerel şiveler var ve bunların belli farkları var; bu doğal. Yine her dilde olduğu gibi standart yazı ve kültür diliyle bu şivelerin arasında da bazı farklar var. “Spas dıkım” ve “roj baş”, “şev baş” gibi deyimler yeni döneme özgü. Sizin de belirttiğiniz gibi bunların halk dilinde farklı karşılıkları var. Bu fazla önemli değil, her ikisi de kullanılabilir. İnsan bildiğiyle başlar, sonra geliştirir.

“Qarme” sözcüğünün Türkçesini (kavurma) bilmediğim için utandım, diyorsunuz. Oysa bunda utanacak bir şey yok. Başkaları bizim dilimizi bilmeyince utanıyorlar mı?

Asıl utanması gerekenler bize anadilimizi kullanmayı yasaklayanlardır. Bu zorbalıktır, kültür düşmanlığıdır, ırkçılıktır; yani aynı zamanda bir insanlık suçudur.

Bakalım suçlular ne zamana kadar bu suçlu işleme özgürlüğünü kullanabilecekler?..

Bu zulüm sonsuza kadar sürmez. Pir Sultan’ın dediği gibi:

*Yürü bire Hızır Paşa!
Senin de çarkın kırılır;
Güvendiğin Padişahın
O da bir gün devrilir...*

Hızır Paşa’nın çarkı kırıldı, padişahı devrildi. Bu zorba rejimin de sonu gelecek elbet. Ayşe Hanım,

Herkes şu veya bu şekilde “hayatın içinde”dir. Ama salt kişisel deneyim yetmiyor. Kitaplar başkalarının deneyimlerini, görüşlerini de bize iletiyor. Onlardan öğreneceğimiz çok şey var.

Bu elbet her okuduğunuza inanmanız veya ille de başkalarının dediği gibi yapmanız gerektiği anlamına gelmez. Kitaplarda yazılan şeyler içinde de akla yatkın olan var, olmayan var; iyi var, kötü var. Onları da belli bir elekten geçirmek gerekir. Kitap seçerken güvendiğiniz dostlarınızın, okuyan insanların görüşlerini de alın.

Okumak her çağdaş insan için gerekli. Kitapların dünyasında da pek çok güzellikler, zenginlikler var.

İnsan bunlardan yoksun kalmamalı.
En iyi dileklerle...

TEŞEKKÜR

Partimizin 7. kongresiyle ilgili haber ve sonuç bildirisinin kamuoyuna yansımından sonra, birçok yoldaş, taraftar ve dost, telefon, faks ve e-mail yoluyla kongremizi ve yeni görevimden dolayı beni kutladılar.

Partim adına yoldaşlarıma, dost ve arkadaşlara bu nazik davranışlarından dolayı teşekkür ederim.

PSK-Kürdistan Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Mesut Tek

SPASNAME

Paş belavkirina nuçe û belavoka kongra me, gelek hevrê, heval, hogir û dostên partîya me, bi e-mail, faks, bi rêka telefonê, pîrozbayîya xwe bona serketina kongre û hilbijartina min jibo Sekreterê Gîştî ya partîyê şandin.

Ez bi navê xwe û partîya xwe, spasîya xwe pêşkeşê wan hevrê, heval, hogir û dostan dikin, ji bona hestên wan yê welatparezîyê.

Sekreterê Gîştî ya Partîya sosyalîsta Kurdistan-PSK Mesut Tek

TEŞEKKÜR

Bilindiği gibi, Kürdistan Sosyalist Partisi'nin (PSK) Aralık 2003 başında yapılan 7. Kongresi'nde Genel Sekreterlik görevini bıraktım ve artık yönetim planında başka görev de almadım. Bu nedenle, birçok yoldaşım, dost ve tanıdıklarım, gönderdikleri mesajlarda şimdiye kadar Partime ve Kürt halkına yaptığım hizmetlerden dolayı teşekkür ettiler ve iyi dileklerini iletiler. Söz konusu dost ve yoldaşlarımin bu ilgisi ve iyi dilekleri nedeniyle ben de kendilerine teşekkür ederim.

PSK'nın bir üyesi ve bir yazar olarak bundan böyle de, elimden geldiğince Partime ve halkıma hizmet etmeye devam edeceğim.

Kemal Burkay

SPASÎ

Wekî eyan e, di Kongra 7'an ya PSK da, ku di destpêka vê mehê da (Çileyê Pêşîn, 2003) çêbû, min êdi dev ji sekrîterîya gîştî berda û di komîta navendî da jî wezîfe negirt. Bona vê yekê gelek dost û hevalan mesaj şandin û ji bo xizmetên ku min heya nuha ji partîya xwe û gelê xwe ra kirîye, spas dikin.

Ji bo van mesajên dilgerm gelek dilşa bûm û ez jî gelek spasî wan hevalan, nas û dostan dikim.

Ezê wek endamekî PSK û wek mirovekî nivîskar, çiqas ji dest min bê, ji nuha pêve jî xizmetê ji partîya xwe û gelê xwe ra bikim.

Kemal Burkay

Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK) Genel Sekreteri Mesut Tek'in yeni yıl mesajı

Yeni Yıl Mesajı

Bölgemizde çok önemli değişikliklerin yaşandığı 2003 yılını geride bırakıyoruz. Irak'da ırkçı, şoven BAAS diktatörlüğün yıkılması, bu rejimin başı Saddam Hüseyin'in yakalanması, bölgede değişim, özgürlük, demokrasi isteyen güçleri sevindiren olayların başında geliyor. Biz Kürtler ise bunların yanısıra Güney'deki yurtsever güçlerin Kürdistan Parlamentosu'nun birliğini sağlamalarından, birleşik Kürdistan Hükümeti'ni oluşturma kararını vermelerinden, Federasyon talebinden geri adım atmama konusunda ortaya koydukları tutarlı tavırlarından dolayı daha da mutlu olduk, sevindik.

2003 yılında da ülkemizin diğer parçalarında ulusal zulm ve baskı devam etti, Halkımızın sömürgeci diktatörlüklere karşı yürüttüğü özgürlük ve ulusal onur mücadelesi, özellikle yurtsever güçlerin birliği alanında önemli mevziler kazanılarak bu yıl da sürdü. 2003 yılında zafere ulaşamadık ama biraz daha yakınlaştık.

2004 yılının halkımıza, bölge halklarına ve tüm insanlığı özgürlük, barış ve mutluluk getirmesi dileğiyle, tüm yoldaşların, dostların yeni yılını kutlar yaşamlarında başarılar dilerim.

Kürdistan Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Mesut Tek

Abdulsalam Aydın

Mücadelemizde yaşıyorlar!

Ahmet Kurşun

Ali İhsan Tan

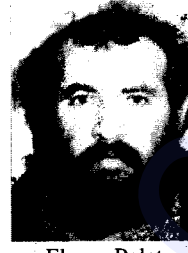
Arif Kılıç

Azad Acar

Cemal Sevim

Ekrem Polat

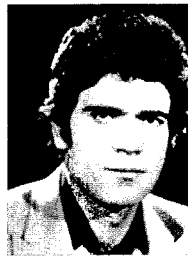
Hacı Sait Sıtkı

Hasan Harmancı

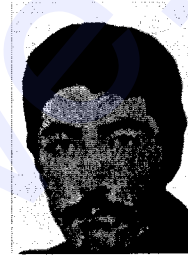
H. Ali Akagündüz

Hasan Kaya

Kazım Yıldız

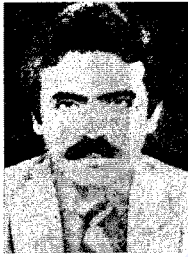
M. Emin Azdır

M. Sait Erten

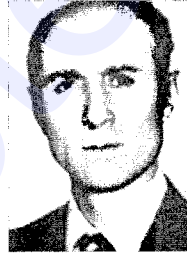
Metin Aksoy

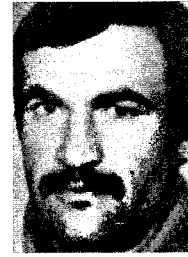
Metin Battal

Mirze

Mustafa Budak

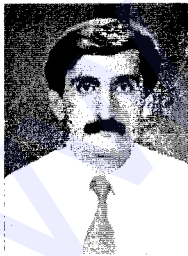
Mustafa Çamlıbel

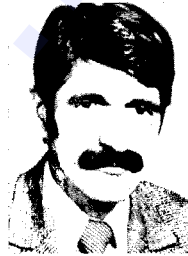
Ramazan Adıgüzel

Ramazan Çankaya

Remzi İl

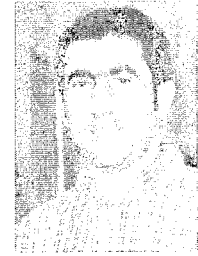
Taha Öztürk

Vahit Başaran

Yılmaz Demir

Vedat Sevim

Enis Eren

Kazım Topal

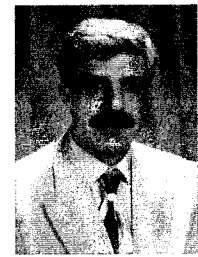
Dr. Bozan Erdem

Yavuz Koçoğlu

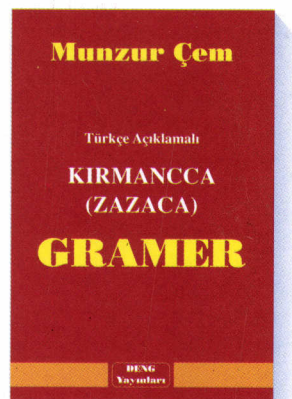
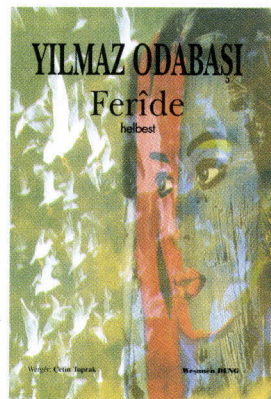
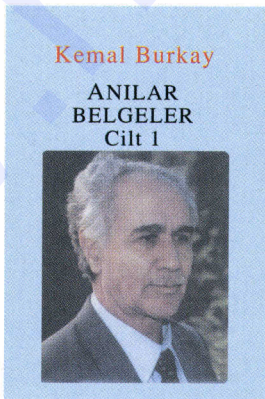
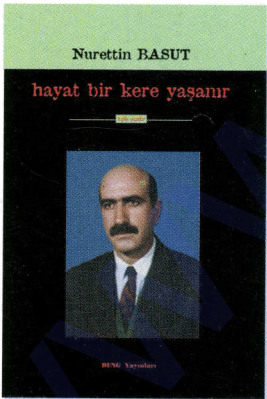
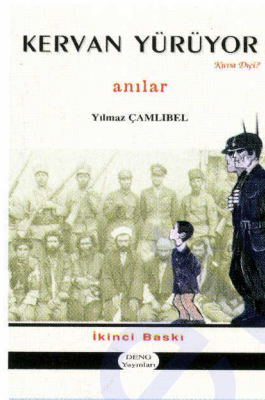

Nurettin Basut

Edip Samancı

DENG Yayınları

İsteme Adresi:

Tarlabaşı Cad. No: 95/1 Beyoğlu/İstanbul

Tel: 0.212 292 66 26 - e-mail:rojateze@superonline.com